ಮದಪ್ಪುಯೆರಾವಂದಿ
ತುಳುವೆರ-೧

ಕಿದರಿಂಡೆ ಅಗಸ್ತೆ ಬಿಲ್ಪವರ್

ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ

ಕರ್ನಾಟಕ
ತುಳು
ಸಾಹಿತ್ಯ
ಅಕಾಡೆಮಿ

ರೆವರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ಟ್ ಮೇನರ್

ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ,
ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

Rev. August Manner

Life sketch and works

By: **Dr. Padmanabha Kekunnaya**

Published by: Karnataka Tulu Sahitya Academy

Price	:	**Rs 12/-**
First Impression	:	1995
Pages	:	46
Copy Right	:	Academy
Cover Art	:	Gopadkar
Chief Editor	:	**Dr. B. A. Vivek Rai** President, Karnataka Tulu Sahitya Academy
Publisher	:	**K. Devaraj** Registrar, Karnataka Tulu Sahitya Academy, Lalbaug, Mangalore.
Printed at	:	**Manorama Offsets** C-10, Industrial Estate, Yeyyadi, Mangalore - 8. Phone : 411398

ಅರಿಕೆ

ನಮ ಈ ತುಳು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಪುಣೆಯಿನ ಪುಣ್ಯಾದಿಗೆರೆಡ್ ನಮ ನಾಡ್, ದೇಶೊದಾಕ್‌ಳ್ ಮಾತ್ರೊ ಅತ್ತ್, ಪರದೇಶೊದಾಕ್‌ಳ್‌ಲ ಕೆಲವು ಜನೊ ಉಳ್ಳೆರ್. ಇತ್ತಿ ನೆಂಟೆರನೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರ್‌ಲ ಕೈಕ್ಕ್ ಕೈ ಕೊರ್ದ್ ತುಳು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊನ್‌ದೆರ್ತ್ ಪತ್ಯೆರ್. ಆಯಿತ್ತ ಕದಿಕ್ಕೆಗ್ ಪೊಸಪೊಸ ಬಗೆತ್ತ ಧಾನ್ಯೊ ಕೊಂಡತ್ತ್ ದಿಂಜಾಯೆರ್. ಇತ್ತೆಲಾ ಈ ಬೇಲೆ ಆವೊಂದೇ ಉಂಡು. ತುಳುನಾಡ್, ನುಡಿಕ್ಕ್‌ಳೆಗ್ ಜೂವೊ ತರೆತ್ತ್‌ನ ನಮ ಹಿರಿಯಾನಾಕ್ಲೆನ್ - ವಾ ಊರ್, ವಾ ಭಾಷೆದಾಕ್‌ಳೇ ಆಂಡಲ ನೆನೆತ್ತೊಣುನವು ನಮ ಕರ್ತವ್ಯೊ, ಧರ್ಮೊ. ಅಂಚಿನಾಕ್ಲೆಡ್, ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರಾಯಿನ ಜರ್ಮನಿದ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಪಾದ್ರಿ ರೆವರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ಟ್ ಮೇನ್ನರ್ ಪಣ್ಪುನಾರ್‌ಲ ಒರಿಯೆ. ಈ ಎಲ್ಯ ಬೂಕ್ ಆರೆನ ಗುರ್ತೊ ಮಳ್ತೊಣ್ಯರ ಸಹಾಯೊ ಮಳ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಕೃತಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಯಿನವು ತುಳುಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ'ದಾತ್‌ಮದ್ದ್' (ಟಾನಿಕ್) ಸಿಕ್ಕಿಲೆಕ್ಕೊ ಆಂಡ್. ತುಳುಕ್ಕ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್‌ನಾಕ್‌ಳೆನ್ ಗುರ್ತೊ ಮಳ್ತೊಣ್ಯರ ಬೋಡಾಯಿನ ಬೂಕ್‌ಗ್‌ಳೆನ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜನೊಕ್ಕ್‌ಳೆಡ ಬರೆಪ್ಪಾದ್ ಬೊಳ್ಪುಗ್ ಕೊಂಡ್ರುಣವು ಆಯಿತ್ತ ಮಲ್ಲ ಬೇಲೆಗ್‌ಳೆಡ್ ಒಂಜಿ. ಆಯಿತ್ತ ಸುರುತ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾಯಿನ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಒಂಜಿ ಬೂಕ್ ಬರೆದ್ ಕೊರೊಡುಂದ್ ಎನ್ನಡ ಪಣ್ಣಗ ಆಲೋಚನೆ ಮಳ್ಪಂದೆ ಒತ್ತೊಂಡೆ. ಬುಕ್ಕೊ ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹೊಗ್ ಪಿದಾಡ್ನಗ ಒಂತೆ ಬಂಜೊ ಆಂಡ್. ಕನ್ನಡೊಗ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ನಿಘಂಟ್‌ನ್ ತಯಾರ್ ಮಳ್ತ್ ಕೊರ್ನ ರೆವ. ಕಿಟ್ಟೆಲ್ಲ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಕ್ಕುಂಡು. ಆಂಡ ತುಳುಕ್ಕ್ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತ್‌ನ ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಪಲ ದಾಲ ಆತ್ ಸುಲಬೊಡ್ ಸಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ. ಸಿಕ್ಕ್‌ನ ಒಂತೆ ಮಾಹಿತಿಡ್ ಒಂಜಿ ಬೂಕ್ ಬರೆಪುನೆ ಎಂಚಂದ್ ತೋಜಂಡ್. ಆರೆನ ಬಗ್ಗೆ ಈತ್‌ನೇಟಗ್ ಏರ್‌ಲ ಹೆಚ್ಚ ಬರೆತ್‌ಜ್ಜೆರ್. ಮೇನ್ನರ್‌ನ ತುಳು ಕೃತಿಕ್ಕ್‌ಳೆ ಬಗ್ಗೆ ಏತ್ ಬೋಡುಂದಾಂಡಲ ಬರೆವೊಲಿ. ಆಂಡ ಆರೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆವಂದೆ ಆ ಬೂಕ್ ಪೂರ್ತಿಂದ್ ಆಪುಜ್ಜಿ. ಆರೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ವಾ ವಿಷಯೊಲ ಮುಳ್ಪ ಹೆಚ್ಚ ಸಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ. ಡೆಲ್ಲಿಡುಪ್ಪುನ ಜರ್ಮನಿದ ಹೀಡೆಲ್‌ಬರ್ಗ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಸೌತ್ ಏಶಿಯ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಕ್ಕ್‌ಲ, ಜರ್ಮನ್ ಎಂಬೆಸಿದ ಪ್ರೆಸ್ ಏಂಡ್ ಇನ್ಫೋರ್ಮೇಶನ್ ಆಫೀಸರೆಗ್‌ಲ ಬರೆದ್ ತೂಯೆ. ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಎಂಕ್ಲೆಡ ಬೋಡಾಯಿನ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ದಾಲ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಸೌತ್ ಏಶಿಯಾ

ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದಿಪ್ಪುನ ಡಾ| ಎಲ್. ಲುಟ್ಸ್ - ಮ್ಬೆರೆಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಕಾಕಜಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರೆಸ್ ಏಂಡ್ ಇನ್ಫೋರ್ಮೇಶನ್ ಆಫೀಸರ್ ಉತ್ತರೊನೇ ಕೊರ್ನಜ್ಜಿ. ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ನಂಕ್ ದಾಲ ಸಿಕ್ಕುಂಡ ಅವು ಆರ್ ಮುಳ್ಪ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ನ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಕಚೇರಿಡ್‌ಂದ್ ಗ್ರೈಯ್ತೊಂದ್ ಆಡೆಗ್ ಪೋಂಡ ಆಳ್ಪಲ ಆರೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ತಿ ವಿವರೊ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಆರೆನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚ ಸಿಕ್ಕ್‌ನೆ ಆಳ್ಪನೆ. ಅಂತೂ ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಎಂಕ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮೂಲೊಡ್ದ್ ಸಿಕ್ಕಿ ವಿಷಯೊನ್ ಮಾಂತ ಒಟ್ಟ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಈ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಬೂಕ್‌ಡ್ ಕೊರ್ಯರ ಪುಣೆತ್ತ್.

ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಪುದರ್ ಉಂತ್‌ನೆ ಆರೆನ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ದಾವರೊ. ತುಳುಕ್ಕ್ ಆರ್ ಮಳ್ತ್‌ನ ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಸೇವೆ. ಅಂಚಾದ್ ಆಯಿತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಒಂತೆ ವಿವರಾದೇ ಕೊರ್ಯರ ಪ್ರಯತ್ನೊ ಮಳ್ತೆ. ನಿಘಂಟ್‌ದ ಬಗ್ಗೆ ಆವಡ್ ಆರೆನ ಬೇತೆ ಕೃತಿಕ್ಕ್‌ಳೆ ಬಗ್ಗೆ ಆವಡ್ ಬಜಿ ಪೊಗರಂದೆ ಆಯಿತ್ತ ತಪ್ಪೊಪ್ಪುಗ್‌ಳೆನ್ ಸಮಾನ ರೀತಿಡ್ ತೂತ್ ಓದುನಾಕ್‌ಳೆಗ್ ಕೃತಿಕ್ಳೆನ್ ಗುರ್ತೊ ಮಳ್ತೊಣ್ಯರಾಪುನಂಚನೆ ಪುಣೆತ್ತ್. ಇಂದೆಟ್ಟ್ ಹೆಚ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಓದುಗೆರಾಯಿನ ನಿಕ್ಳ್ ಸರಿ ಮಳ್ತೊಣೊಡು.

ತುಳುತ್ತ ಸೇವೆ ಮಳ್ತ್‌ನ ನಮ ಹಿರಿಯನಾಕ್ಳೆಡೊರಿಯೆ ಆದಿಪ್ಪಿ ರೆವ|ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಪ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಅವಕಾಶೊ ಮಳ್ತ್ ಕೊರ್ದ್ ಈ ಬೂಕ್‌ನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ವತಿಡ್ದ್ ಬೊಳ್ಪುಗ್ ಕೊಂಡ್ಯರ ಕಾರಣಕರ್ತೆರಾಯಿನ ಆಯಿತ್ತ ಆಧ್ಯಕ್ಷೆ ಪ್ರೊ. ವಿವೇಕ ರೈಕ್ಕುಳೆಗ್ ಎನ್ನ ಮನಸ್‌ದಿಂಜಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗ್‌ಳ್. ಕೃತಿ ರಚನೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗ್‌ಳೆನ್ ಕೊರ್ದ್ ಉಪಕಾರೊ ಮಳ್ತ್‌ನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆರ್‌ಲಾ ಆದಿಪ್ಪಿ ಹಿರಿಯೆರಾಯಿನ ಡಾ| ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರೆಗ್‌ಲ ಪ್ರೊ| ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರರೆಗ್‌ಲ ಎನ್ನ ಗೌರವೊ ದಿಂಜಿದಿ ನಮಸ್ಕಾರೊಗ್‌ಳ್. ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಎಂಕ್ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ಪ್ಯರ ಎಡ್ಡೆ ಸಹಾಯೊ ಮಳ್ತ್‌ನಾರ್ ಮಂಗಳೂರ್‌ದ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ದಾಕ್‌ಳೆನ, ಕರ್ನಾಟಕ ಥಿಯೊಲಾಜಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜ್‌ದ ಗ್ರಂಥಾಲಯೊಡ್ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತೊಂದಿಪ್ಪಿ ಮಿತ್ರೆ ಶ್ರೀ ಬೆನೆಟ್ ಅಮ್ಮನ್ನ - ಇಂಬೆರ್. ಆರ್‌ಲ ರೆವ| ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಂತ ಆಸಕ್ತಿಡ್ ಕೆಲವು ವಿಷಯೊಗ್‌ಳೆನ್ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವರ್ಸೊದ ವರದಿದ ಆಧಾರೊಡ್ ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗ್‌ಳೆನ್ ಪೆಜ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ದೀಡೊಂದೆರ್. ಈ ಬೂಕ್‌ದ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಕೊರ್ನ ಅಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಪಟ್ಟಿದ ವಿಷಯೊ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಆರೆನ ಸಂಗ್ರಹೊ. ಆಯಿನೇ ಒಂತೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ರೀತಿಡ್ ಕೊರ್ನವು ಮಾತ್ರೊ ಎನ್ನ ಬೇಲೆ. ಏನ್ ಆಡೆಗ್ ಪೋಯಿನಗ ವಾ ಒಂಜಿ ಸ್ವಾರ್ಥೊಲ ಇದ್ಯಾಂದೆ ಆರ್ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ತ್‌ನೆನ್ ಅಡೆಂಗಾದ್ ದೀಡೊಣಂದೆ ಪೂರ ಎಂಕ್ ಕೊರ್ದ್

ಎಡ್ಡೆ ಉಪಕಾರೊ ಮಳ್ತೆರ್. ಅಂಚಿನ ಆ ಸನ್ಮಿತ್ರಗ್ ಎನ್ನ ಧನ್ಯವಾದೊಗ್ಳ್. ಅಂಚನೆ, ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆ ಕೊರ್ನ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ ಇಂಬೆರೆನ್ಲ ಈ ಸಂದರ್ಭೊಡ್ ನೆನೆತ್ತೊಣುವೆ.

ಕಡೆಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರೊ. ಈ ಬೂಕ್‌ದ ಭಾಷೆ ನಿಕ್ಳೆಗ್ ಕೆಲವರೆಗ್ ವಿಚಿತ್ರೊಂದ್ ತೋಜು. ಇತ್ತೆ ಒಂತೆ ಕಡಮ್ಮೆ ಆಂಡಲ, ಏನ್ ಎಲ್ಯೆ ಇಪ್ಪುನೆಡ್ದಿಂಬಿ ಕೇಂಡೊಂದಿಪ್ಪಿ, ತುಳು ಪಂಚವಟಿಟ್ಲಾ ಉಪಯೋಗೊ ಆಯಿನ, ಕಾಸರಗೋಡ್-ಪುತ್ತೂರ್ ಪ್ರದೇಶೊದ ಒಂಜಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಷೆನೇ (ಅವು ಬೂಕ್‌ಡಾಂಡಲ ಒರಿಯಡ್ ಪಣ್ಪೆ ಉದ್ದೇಶೊಡ್) ಮುಳ್ಪ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ತ್‌ದ್. ಒಂತೆ ಬಂಜಾಂಡಲ ಅರ್ಥೊ ಆವಂದಿನವತ್ತ್. ರೆವ|ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಬದ್ಕ್, ಕೃತಿಕ್ಕ್‌ಳೆನೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಈ ಭಾಷೆನ್ಲಾ ಒಂತೆ ಪರಿಚಯೊ ಮಳ್ತೊಣ್ಕರ ಈ ಎಲ್ಯ ಬೂಕ್ ಸಹಾಯೊ ಮಳ್ಪಡ್. ತಪ್ಪುನ್ ಪೂರ ಬಡ್ಡ್ ಎಡ್ಡೆಂತಿನೆನ್ ಮಾತ್ರೊ ಕೈಕೊಣ್ಡ್ ಈ ಬೂಕ್‌ನ್ ಎದ್ಕೊಣ್ಲೆಂದ್ ಪತ್ತ್‌ಬಿರಲೊಟ್ಟ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಕೇಂಡೊಣುವೆ.

ಇತಿ,

ಡಾ| ಕೆ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ.

ಉಡುಪಿ -೨

ದಶಂಬರ, ೧೯೯೪.

ರೆವರೆಂಡ್ ಅಗಸ್ಟ್ ಮೇನ್ನರ್

ಪೀಠಿಕೆ :

ಒಂಜಿ ಭಾಷೆದ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಬುಳೆವೊಡುಂದಾಂಡ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಆ ಭಾಷೆದ ಜನೊಕ್ಕುಳೆನ ಪುಣೆಚ್ಚಿಲ್ ಮಾತ್ರೊ ಯಾರುಜ್ಜಿ. ಬೇತೆ ಭಾಷೆದಕ್‌ಳೆನ ಬೆರಿಸಾಯೊಲಾ ಬೋಡಾಪುಂಡು. ಈ ನಿಯಮೊ ಬಜೀ ಒಂಜಿ ಭಾಷೆಗ್ ಮಾತ್ರೊ ಸೀಮಿತೊ ಅತ್ ಇಜ್ಜಿ. ಲೋಕೊದ ಮಾತ ಭಾಷೆಗ್‌ಳೆಗ್‌ಲಾ ಅನ್ವಯಾಪುಂಡು. ಉದಾಹರಣೆಗ್ ಪೊಸ ಕನ್ನಡೊದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಗ್ ನಿಜವಾಯಿನ ಕನ್ನಡೆರ್ ಮಲ್ತ್‌ನ ಸೇವೆಡ್ದ್ ಕನ್ನಡೊ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಅತ್ತಂದ್‌ನ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಇಂಚಿನ ಸಾಹಿತಿಗ್‌ಳ್ ಮಲ್ತ್‌ನ ಸೇವೆ ದಾಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಅತ್ತ್. ಅಂಚನೆ ತುಳುಟ್ಟ್ ಇಂಚಿಪ್ಪಗ್ ಸಿಕ್ಕ್‌ನ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿ ಶ್ರೀ ಭಾಗವತೊನ್ ಆವಡ್ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣೊನಾವಡ್, ಪಂಚವಟಿ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರೆ ಕಾಳಗೊ ಪಣ್ಪಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊನಾವಡ್ ಬರೆಯಿನಾಕ್‌ಳ್ ತುಳು ಮಾತೃಭಾಷೆ ಆದಿಪ್ಪಣಾಕ್‌ಳತ್ತ್. ಸ್ವಂತ ಭಾಷೆ ಬೇತೆ ಒಂಜಿ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್ ತುಳುಟ್ಟ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ರಚನೆ ಮಳ್ತನಾಕ್‌ಲ್.

ತುಳುಟ್ಟ್ ಇಂಚ ತುಳುವೆರೆನೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ನೆರೆಕರೆತ್ತಾಕ್‌ಳ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊಂದು, ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಕೃತಿಕ್ಕುಳೆನ್ ಕೊರ್ನವು ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್; ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಗಂದಗಾಳಿ ಇದ್ಯಾಂತೆ ತುಳುತ್ತ ನೆರೆಕರೆತ್ತಾಕ್‌ಳಂಲ ಅತ್ತಾಂದೆ ಇಪ್ಪಿ ಪರದೇಶೊದಕ್‌ಳ್ ತುಳುತ್ತ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಪುಣೆಯೆರ್. ಇಂಚ ಪುಣೆಯಿನಾಕ್ಳೆಡ್ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳೆನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಲವು.

ಕರಿನ ಶತಮಾನೊಡು, ತಂಡ 1815 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಸ್ವಿಟ್ಸರ್ಲೇಂಡ್‌ದ ಬಾಸೆಲ್ ಪಣ್ಪಿ ಊರುಡ್ ನಾಲ್ ಜನೊ ಅಣ್ಣೆಮಗ್ಗನಾಕ್‌ಳ್ ಒಟ್ಟ್ ಸೇರ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ' ಐಕ್ಯ ಸಂಘೊ'ನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಳ್ತೆರ್. ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊ ಇಂದೆತ್ತ ಉದ್ದೇಶೊ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೇಶೊಗ್ ತನ್ನ ಸದಸ್ಯೆರೆನ್ ಮತ ಪ್ರಚಾರೊಗ್ ಕಡಪ್ಪುಂಡು. ಭಾರತೊಗ್‌ಲಾ ಮಸ್ತ್ ಜನೊ ಪಾದ್ರಿಗ್‌ಳ್ ಬತ್ತೆರ್. ಆಕ್‌ಳ್ ಈಡೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶೊ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊ ಅಂದಡಲ ಆಯೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಮುಳ್ಪದ ಭಾಷೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆನ್‌ಲ ಮಳ್ತೆರ್.

ಬಾಸೆಲ್‌ಡ್ದ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊಗ್‌ಂದ್ ಬತ್ತ್‌ನಾಕ್ಳೆನ್ 'ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್'ನ್ದ್ ಪಣ್ಪೆರ್. ಆ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳೆಗ್ ತನ್‌ಕ್ಲೆ ಮತಪ್ರಚಾರೊ ಮಳ್ಪೊಡುಂದಾಂಡ ಆಯಾ ಊರುದ ಭಾಷೆನ್ ಕಲ್ಪಂದೆ ಆಪುಜಿ. ಅಂಚ ಕರ್ನಾಟಕೊಗ್ ಬತ್ತಿ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ಕನ್ನಡೊ ಕಲ್ತೆರ್. ಕೇರಳೊಗ್ ಬತ್ತಿನಾಕ್‌ಳ್ ಮಲೆಯಾಳೊ ಕಲ್ತೆರ್. ತಮುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿನಾಕ್‌ಳ್ ತಮುಳ್ ಕಲ್ತೆರ್- ಇಂಚ ಮಾತಾ ಆಯಾ ಊರುದ ಭಾಷೆ

ಕಲ್ತೆರ್. ಊರೂರ್ ತಿರ್ಗದ್ ಅಂಕೊ ಆಯನೊ ಸಂತೆ, ಜಾತ್ರೆಂದ್, ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನೊ ಸೇರುನಲ್ಪ ಮಾತ ಕ್ರೈಸ್ತಮತೊತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಷಣೊ ಮಳ್ತೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕರೆಗ್ (ಕರಾವಳಿಗ್) ಬತ್ತ್‌ನ ಮಿಶನರಿದಾಕ್ಳ್ ತುಳು ಕಲ್ತೆರ್. ತುಳು ಕಲ್ತಿಜ್ಜಂಡ ಮುಳ್ಪದ ತುಳು ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಮತೊನ್ ತೆರಿಪ್ಪಾಯರ ಸಾದ್ಯೊ ಇತ್ತಿಜಿ. ತುಳು ಕಲ್ತ್‌ನೆ ಮಾತ್ರೊ ಅತ್ತ್, ಆಕ್ಳೆನ ಭಾಷೆಟತ್ತ್‌ನ ಬೈಬಲ್‌ನ್ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಅರ್ಥಾಪಿಲೆಕ್ಕೊ ತುಳುಕ್ಕ್ ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ತೆರ್. ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ಪುರಲ, ಮಳ್ತಿ ಅನುವಾದೊನ್ ಪಿದೊಣ್ಪುರಲ ಸುಲಭಾವೊಡುಂದ್ ನಿಘಂಟ್‌ನ್ ತಯಾರ್ ಮಳ್ತೆರ್. ಆಕ್ಳೆಗ್ ತುಳು ಭಾಷೆ ಕಲ್ಪುರಲ, ಕಲ್ಪಾವರ ಸಹಾಯೊ ಆವೊಡುಂದ್ ತುಳು ಭಾಷೆದ ವ್ಯಾಕರಣೊನ್ ಬರೆಯೆರ್. ಮಲ್ಲ ಅರ್ಥೊನ್ ಎಲ್ಯ ಪಾತೆರೊಟ್ ದಿಂಜಾವೊಂದಿಪ್ಪಿ ಗಾದೆಗ್ಳೆನ್ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ತೆರ್. ಒಟ್ರಾಸಿ ಪಣ್ಪುಂಡ ತುಳು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಪೂರ್ತಿ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಮಾತ ಬೇಲೆನ್‌ಲ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್ಳ್ ಮಳ್ತೆರ್.

ತುಳುತ್ತ ಸೇವೆನ್ ಮಳ್ತ್‌ನ ಮಿಶನರಿದಾಕ್ಳ್ ಒರಿಯೆ ಇರ್ವೆರತ್ತ್. ನಂಕಿತ್ತೆ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪಿಲೆಕ್ಕೊ ಸುಮಾರ್ ಪತ್ತಿರ್ವೊ ಜನೊ ತುಳುಟ್ಟ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆರ್. ಆಂಡ, ಆಯಿಟ್ ಬಾರೀ ಮುಖ್ಯವಾದಿಪ್ಪುಣಾಕ್ಳ್ ನಾಲ್-ಆಯಿನ್ ಜನೊ. ಪಾದ್ರಿಗ್ಳಾಯಿ ಕೇಮರೆರ್, ಅಮ್ಮಾನ್, ಬ್ರಿಗೆಲ್, ಮೇನ್ನರ್, ಪುರ್ಟೆಲ್- ಇಂಚಿತ್ತಿನಕ್ಳ್ ಮಳ್ತಿ ಬೇಲೆನ್ ತುಳುವೆರ್ ಏಪೊಗ್‌ಲಾ ಮರಪ್ಪರನೇ ಸಾಧ್ಯೊ ಇಜ್ಜಿ.

ರೆವ. ಆಗಸ್ಟ್ ಮೇನ್ನರ್ :

ಜರ್ಮನಿದ ಪುರ್ಟೆಂಬರ್ಗ್ ಪ್ರಾಂತೊಡುಪ್ಪಿ ಒಸ್ಟಿಲ್ ಪಣ್ಪಿ ಊರುಡು 1828 ನೇ ಇಸವಿದ ಜುಲಾಯಿ ತಿಂಗಳೊದ 22 ನೇ ತಾರೀಕ್‌ದ್ ಆಗಸ್ಟ್ ಮೇನ್ನರ್ ಪುಟ್ಟಿಯೆರ್. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೊನ್ ತನ್ನ ಊರುದ ಸಾಲೆಡೇ ಮುಗಿತ್ತ್‌ನ ಮೇನ್ನರ್ ಕಾಲೇಜ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೊನ್ ಬಾಸೆಲ್ ನಗರೊದ ಮಿಶನ್ ಕಾಲೇಜ್‌ಡ್ ಮಳ್ತೆರ್. ಆಳ್ಪದ ಲ್ಯುಂಜಿ ಚರ್ಚ್‌ಡ್ ಧರ್ಮಗುರುವಾದ್ ಮೇನ್ನರ್ ದೀಕ್ಷೆ ದೆತ್ತೊಂದ್ 1857 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಸೇರ್‌ದ್ ಮತಪ್ರಚಾರೊದ ಕೆಲಸೊ ಸುರು ಮಳ್ತೆರ್. ಮಗ್‌ರಿ ವರ್ಸೊ ಪಂಡ, 1858 ನೇ ಇಸವಿದ ಫೆಬ್ರುವರಿ 26 ನೇ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಭಾರತೊಗ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊಗ್ ಬತ್ತೆರ್.

ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊ :

ಭಾರತೊಗ್ ಬನ್ನಗ ಮೇನ್ನರ್‌ಗ್ 30 ವರ್ಸೊ ಪ್ರಾಯೊ. ಪುರ್ಟೆಲ್ ಪಣ್ಪಿ ಬುಕ್ಕೊರಿ ಪಾದ್ರಿನೊಟ್ಟುಗ್ ಬತ್ತ್‌ನ ಮೇನ್ನರ್ ಸುರುತ ಇರ್ವೊ ವರ್ಸೊ ಮುಲ್ಕಿ- ಉಡುಪಿಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರಚಾರೊದ ಕೆಲಸೊ ಮಳ್ತೆರ್. ಈ ಊರುಡು ಆರೆಗ್ ಮತಪ್ರಚಾರೊ ಮಳ್ಪೊಡಾಂಡ ಮುಳ್ಪದ

ಭಾಷೆ ಆಯಿನ ತುಳುನ್ ಕಲ್ಪುಂದೆ ನಿಮುರ್ತಿ ಇಜ್ಯಾಂದೆ ಪೋಂಡ್. ಅಂಚ ಆರ್ ಇಡೆಗ್ ಬತ್ತಿ ಬುಕ್ಕೊ ಮಳ್ತ್‌ನ ಸುರುತ್ತ ಬೇಲೆ ಪಂಡ ತುಳುಭಾಷೆ ಕಲ್ಪುನವು. ಆರೆನ ಒಟ್ಟುಗ್ ಭಾರತೊಗ್ ಬತ್ತ್‌ನ ಪುರ್ಟೆಲ್‌ನೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಸೇರ್‌ದ್ 1858 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ತುಳು ಭಾಷೆ ಕಲ್ಪುರ ಸುರು ಮಳ್ತೆರ್. ಇಂದುವೇ ವರ್ಸೊಡು ಆರ್ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕ್‌ದ ಗುಡ್ಡೆ ಪಣ್ಪು ಊರುಡ್ ಉಂತ್ಯೆರ್. ಈ ಸಮಯೊಡು ಆರೆಗ್ ಜೆ. ಅಮ್ಮನ್ ಪಣ್ಪು ಬುಕ್ಕೊರಿ ಪಾದ್ರಿನ ಸಹಾಯೊಲಾ ಸಿಕ್ಕ್ಂಡ್. ಗುಡ್ಡೆ- ಉಚ್ಚಿಲ್‌ಡ್ ಸುಮಾರ್ ನಾಲ್ ವರ್ಸೊ ತುಳುನ್‌ಲ ಕಲ್ತೊಂದ್ ಮತ ಪ್ರಚಾರೊದ ಬೇಲೆಲ ಬೆಂದ್‌ನ ಮೇನ್ನರ್ 1862 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಮೂಲ್ಕಿಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಮೂಲ್ಕಿಡೇ ಇತ್ತೊಂದ್ ಪಾದೂರ್, ಉಚ್ಚಿಲ, ಸೂಡ, ಪೆರ್ಡೂರ್, ಸಾಂತೂರ್ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಡೆಕ್ ಪೋದ್ ಮತಪ್ರಚಾರೊದ ಕೆಲಸ ಮಳ್ತೆರ್.

1865 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಮೇನ್ನರ್ ಸಾತೂರ್‌ಗ್ ಪೋದಿತ್ತೆರ್. ಅಳ್ಪ ಒಂಜಿ ಸಂಗತಿ ನಡತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒರಿ ಬಡವೆ ಜೋಗಿ ಪಣ್ಪುನಾಯೆ ಕಾಯಿಲೆ ಬೂರ್‌ದಿತ್ತೆ. ಆಂಡ ಆಯಗ್ ಒಳ್ಪಲ ಸಹಾಯೊ ಸಿಕ್ಕಿಜ್ಯಿ. ಇಂದುವೇ ಪೊರ್ತ್‌ಡ್ ಆಯನ್ ತೂಯಿನ ಮೇನ್ನರ್ ಆಯಗ್ ಸಹಾಯೊ ಮಳ್ಪೊಡುಂದ್ ಮನಸ್ ಮಳ್ತೆರ್. ಪರವೂರು ಪರಜಾತಿದಾಕ್‌ಳೆಡ ಆತ್ ಬೇಗೊ ಸಹಾಯೊ ದೆತ್ತೋಣ್ಯರ ಆ ಜೋಗಿಗ್ ನಂಬುಗೆ ಬತ್ತಿಜ್ಯಿ. ಆಯಗ್ ಉಪಕಾರೊ ಮಳ್ಪುಂದೆ ಇಪ್ಯರ ಮೇನ್ನರ್‌ಗ್ ಮನಸ್ಸಿಜ್ಜಿ . ಮೇನ್ನರ್ ಆಯಿಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ಉಪಾಯೊ ಮಳ್ತೆರ್. ಆ ಜೋಗಿನ್ ಆಯೆ ನಂಬುನ ಒಂಜಿ ಭೂತಸ್ತಾನೊಗ್ ಲೆತ್ತೊಂದ್ ಪೋಯೆರ್. ಅಳ್ಪ ನಡೆಟ್ಟ್ ಉಂತ್‌ದ್ ಆ ಜೋಗಿಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಭೂತೊಡ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಳ್ತೆರ್. ಅವು ಅತ್ತಂದೆ ಅಳ್ಪನೇ ಆಯಗ್ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಬೊಧನೆಲಾ ಮಳ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಬೇತೆ ಜಾತಿದಾರ್ ಭೂತೊದ ನಡೆಟ್ಟುಂತ್‌ದ್ ಮತಬೋಧನೆ ಮಳ್ತ್‌ನೆನ್ ತೂಯಿನ ಜನೊಕ್ಕ್‌ಳ್ ಈ ಪಾದ್ರಿನ್ ಕಂಡಿತಾಂಡಲ ಆ ಭೂತೊ ಕೆರ್ದ್ ಪಗೆ ತೀರ್ಸಾವಂದೆ ಬುಡಂದ್‌ಂಡ್ ನಂಬ್ಯೆರ್. ಆ ಭೂತೊ ಏಪೊ ಇಂಚ ಮಳ್ಪುಂಡುಂದ್ ಕಾತೆರ್. ಆಂಡ ಭೂತೊ ದಾಲ ಮಳ್ತಿಜ್ಜಿ. ಭೂತೊ ದಾಲ ಮಳ್ಪಂದಿನೆನ್ ತೂದ್ ಈ ಪಾದ್ರಿ ಮಳ್ಪುನವು ಎಡ್ಡೆಗೇ ಅತ್ತಂದೆ ಹಾಳ್‌ಗತ್ತ್‌ಂದ್ ನಂಬುದ್ ಆತ್‌ನೆಟಗ ಪೋಡಿತ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ನ ಸಾಂತೂರ್ ಸುತ್ತಮುತ್ತದ ಜನೊಕ್ಕ್‌ಳ್ ಆ ಭೂತಸ್ತಾನೊದ ಎದ್‌ರ್ ಸೇರಿಯೆರ್. ಆಕ್‌ಳೆ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರೊಗ್‌ಲಾ ಮೇನ್ನರ್ ದೈವೊಡ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಳ್ತೆರ್. ಬುಕ್ಕೊ ಆ ಜೋಗಿನ್ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಅಬ್ರಹಾಂ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರ್ ದೀಡ್ಯೆರ್. ಈ ಸಾಂತೂರ್ ಘಟನೆನ್ ಬೇಗೊ ಪ್ರಚಾರೊ ಮಳ್ತೆರ್. ಪರಿಣಾಮಾದ್ ಮೂಲ್ಕಿ - ಉಡುಪಿದ ನಡುಟತ್ತಿ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮೊಗ್‌ಳೆಡಿತ್ತಿ ಮಸ್ತ್ ಜನೊ ಕ್ರೈಸ್ತಮತೊಕ್ಕ್ ಸೇರಿಯರ ದುಂಬು ಬತ್ತೆರ್. ಪಾಕ ಜನೊ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್‌ದಾಕ್‌ಳಾಯೆರ್.

ಮೇನ್ನರ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊ ಮಳ್ಪುನಗ ಆರೆನ ಬುಡೆದಿಲಾ ಆರೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ

ಸಹಾಯೊ ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇರ್ವೆರ್‌ಲಾ ಒಟ್ಟುಗ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತೊಕ್ಕ್ ಸೇರ್ಸಾಯೆರ್. 1868 ಇಸವಿಡ್ ಭಾರತೊಗ್ ಬತ್ತ್‌ನ ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಬುಡೆದಿ 1864ನೇ ಇಸವಿಡ್, ಗತಿ ಇದ್ಯಾಂತ್‌ನ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಳೆನ್ ತೂವೊಣುನ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ್ ವಯಿಸಾವೊಂಡೆರ್.

ಮೇನ್ನರ್ ಎಡೆಬುಡಾಂದೆ ಮತಪ್ರಚಾರೊದ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರೆನ ಈ ಸಾಮರ್ತಿಗೆನ್ ತೂದ್ 1872ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಆರೆಗ್ ಉಡುಪಿದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಭೆತ್ತವುಲ ಮತಪ್ರಚಾರೊ ಮಳ್ಪಿ ತಂಡೊದವುಲ ಗುರಿಕ್ಕಾರ್ಮೆ ಸಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ 1878 ಇಸವಿಡ್ ಆರೆನ್ ಕುಡಲಗ್ ವಾಪಾಸ್ ಲೆಪ್ಪಾಯೆರ್. ಸುರುಕ್ ಆರೆಗ್ ಅಳ್ಪದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಭೆತ್ತ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕೊರಿಯೆರ್. ಬುಕ್ಕೊ ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸಮಿತಿದ ಗುರಿಕ್ಕಾರ್ಮೆ ತೂವೊಣುನ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ್ ವಯಿಸಾದ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಈತ್ ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ ಭಾರತೊಡಿತ್ತಿ ಬಾಸೆಲ್ ಜರ್ಮನ್ ಇವೆಂಜಲಿಕಲ್ ಮಿಶನ್ ಸಂಸ್ಥೆದ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದ್‌ಲ 1885ಟ್ ಸೇರ್‌ದ್ ಮಸ್ತ್ ವರ್ಸೊ ಅವ್ವೇ ಅಧಿಕಾರೊಡಿತ್ತೆರ್; ಒಂತೆ ಸಮಯೊ ಅಯಿತ್ತ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಆದ್‌ಲಾ ಅಧಿಕಾರೊ ಪಡೆದಿತ್ತೆರ್. ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಿತಿಡ್ ಇಂಚಿನ ಮಲ್ಲಮಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರೊ ಪಡೆವೊಡುಂದಾಂಡ ಮೇನ್ನರ್ ಮತಪ್ರಚಾರೊಟ್ ಏತ್ ಮಲ್ಲ ಸಾಮರ್ತಿಗೆದಾರ್ ಪಣ್ಪುನವು ತೆರಿಯು. ಆರ್‌ನ ಈ ಸಾಮರ್ತಿಗೆ ತೂದೇ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಆರೆಗ್ ಗುರಿಕ್ಕಾರ್ಮೆ ಕೊರ್‌ಂಡತ್ತಂದೆ, ಆರೆಗ್‌ಲ ಆರೆನ ಕೆಲಸೊಗ್‌ಲ ಬೋಡಾಯಿನ ಅನುಕೂಲೊ ಮಳ್ತ್ ಕೊರ್‌ಂಡ್.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ :

ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ಭಾರತೊಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ಏತ್ ಸಾಮರ್ತಿಗೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲ ಮುಳ್ಪದ ಸಾವಿರೊಸಾವಿರೊ ವರ್ಸೊ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮೊಡಿತ್ತಿ ಜನೊಕ್ಕ್‌ಳೆನ್ ಆತ್ ಸುಲಭೊಡು ಮತಾಂತರೊ ಮಳ್ಪಿಯರ ಆಕ್‌ಳೆಗ್ ಸಾಧ್ಯಾಯಿಜ್ಜಿ. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಜನೊಕ್ಕ್‌ಳೆ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸೊ ದೆತ್ತೊಣ್ಯರ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಎಡ್ಡೆ ಉಪಾಯೊಂದ್ ತೆರಿಯೊಂಡೆರ್. ಒಟ್ಟ್‌ಗೇ ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜ್, ವೈದ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗ್‌ಳೆನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಳ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆಂದ್ ನಂಬ್ಯೆರ್. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಡ್ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ರಚನೆ ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ ಅನುವಾದೊಲ ಸೇರುಂಡು. ಇಂಚ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಳ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯೊನ್ ಜನೊಕ್ಳೆಗ್ ಎತ್ತಾವೊಡುಂದಾಂಡ ಅವೆನ್ ಅಚ್ಚ್ ಮಳ್ಪೊಡಾತೆ. ಅಯಿಕ್ಕಾದ್ ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಳ್ತೆರ್. ಆಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆದ ಬೂಕುದೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತೊಕ್ಕ್ ಸೇರ್‌ನ ಬೂಕ್‌ಗ್‌ಳೆನ್‌ಲಾ ಜನೊಕ್ಳೆಗ್ ಪಟ್ಯೆರ್. ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊ ಇಂದೆತ್ತ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶೊ

ಆಂದದಲಾ ಆಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆದ ಏತೋ ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಕೃತಿಕ್ಕುಳ್ ಬೊಳ್ಪುಗ್ ಬತ್ತೊ. ಪೊಸ ಪೊಸ ಕೃತಿಕ್ಕುಳ್ ಆಯೊ.

ಇಂಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿದ ಕೆಲಸೊಡು ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಪಾಲ್‌ಲ ಮಸ್ತ್ ಉಂಡು;ಅಯಿಟ್ಬ್‌ಲಾ ಆರೆನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಬಾರೀ ಮಲ್ಲವು. ಮೇನ್ನರ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊಡು ಏತ್ ಸಮರ್ಥನಾ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಮಳ್ಪುನೆಟ್‌ಲಾ ಆತೇ ತಾಕತ್ತ್‌ದಾರ್. ಆರೆಗ್ ಮತಪ್ರಚಾರೊಡಿತ್ತ್‌ನಾತೇ ಪ್ರೀತಿ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊ ರಚನೆ ಮಳ್ಪುನೆಟ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಅತ್ತಂದೆ ತುಳುತ್ತ ಸೇವೆ, ಪುನರುಜ್ಜೀವನೊ ಮಳ್ಪುನೆ ಪಣ್ಪುನವು ದೇವೆರೆ ಕೆಲಸೊ ಪಣ್ಪ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಆರೆನವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಬಾರೀ ಪ್ರೀತಿಡೇ ತುಳುತ್ತ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತೆರ್. ಆರೆನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆನ್ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ರಡ್ಡ್ ಪಾಲ್ ಮಳ್ಪೊಲಿ.

೧. ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯೊ

೨. ಬಾಕಿ ಸಾಹಿತ್ಯೊ

೧. ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯೊ :

ಮೇನ್ನರ್ ಮಳ್ತ್‌ನ ತುಳು ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವು ತುಳು ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಗೀತೆಗ್‌ಳ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಇಗರ್ಜಿಡ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಳ್ಪಿಯರಗ್‌ಂದ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಜರ್ಮನ್, ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಭಾಷೆಗ್‌ಳೆದಿತ್ತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆದ ಪದ್ಯೊಗ್‌ಳೆನ್ ತುಳು ಕಲ್ತ್‌ನ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ತುಳುಕ್ಕ್ ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ತೆರ್. ಕೆಲವು ಪೊಸತ್ತಾದ್ ರಚನೆ ಮಳ್ತೆರ್. ಇಂದೆನ್ ಮಾತ ಒಟ್ಟ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ 1864ನೇ ಇಸವಿಡ್ 'ತುಳು ಗೀತೊಳು' ಪಣ್ಪ ಪುದರ್‌ಡ್ ಸುರುಕ್ ಅಚ್ಚ್ ಮಳ್ತೆರ್. ಆ ಸುರುತ ಬೂಕುಡು ಬಜ್ಜೀ 120 ಗೀತೆಗ್‌ಳ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಾತೆ. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬಕ್ಕೊ ಕಾಲೊಕಾಲೊಗ್ ಬೇತೆಬೇತೆ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಗೀತೆಗ್‌ಳೆನ್ ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ತ್‌ದೋ ರಚನೆ ಮಳ್ತ್‌ದೋ ಸೇರ್ಸಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ 'ತುಳು ಗೀತೊಳು' ಬೂಕು 1891ಟ್ ಆಯಿನನೆ ಮುದ್ರಣಾಯಿನಗ ಒಟ್ಟು 219 ಗೀತೆಗ್‌ಳ್‌ಲ 1989ಟ್ ಬತ್ತಿ 8ನೇ ಮುದ್ರಣೊಡು ಒಟ್ಟ್‌ಗ್ 252 ಗೀತೆಗ್‌ಳ್‌ಲ ಆಯೊ. ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾಲೊಟ್ ಆ ಬೂಕ್‌ಗ್ ಗೀತೆಗ್‌ಳೆನ್ ಸೇರ್ಸಾವೊಂದಿತ್ತಿ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳೆಡ್ ಕೇಮರೆರ್‌ಲ ಮೇನ್ನರ್‌ಲ ಬಾರೀ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನಾಕ್‌ಳ್. ಕೆಮರೆರ್ 12 ಗೀತೆಗ್‌ಳೆನ್ ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ತ್‌ಂಡ, ಮೇನ್ನರ್ ಅನುವಾದೊಂದ್‌ಲ ಪೊಸ ರಚನೆಂದ್‌ಲ ಒಟ್ಟ್‌ಗ್ 166ಗೀತೆಗ್‌ಳೆನ್ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ್‌ಲ, 8 ಗೀತೆಗ್‌ಳೆನ್ ಬುಕ್ಕೊಯರ್ಸನೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಸೇರ್‌ದಲ ಮಳ್ತೆರ್. ಅಂತೂ ತುಳು ಕ್ರೈಸ್ತ ಗೀತೆಗ್‌ಳೆಗ್ 'ತುಳು ಗೀತೊಳು' ಬೂಕುಡುಪ್ಪಿ 252ಗೀತೊಗ್‌ಳೆಡ್ 166 ಗೀತೆಗ್‌ಳೆನ್ ಕೊರ್ನ ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಕೊಡುಗೆ ಸುಮಾರ್ 66%.

ಮೇನ್ನರ್ ತುಳುಕ್ಕ್ ಅನುವಾದೊ /ಪೊಸ ರಚನೆ ಮಳ್ತ್‌ನ ಕ್ರೈಸ್ತ ಗೀತೆಗ್‌ಳೆ ಕೆಲವು ನಮೂನೆ ಇಂಚ ಉಂಡು :

೧. ಯೆಂಕ್ ಓಳು ಸಮಾಧಾನ
ಓಳು ಶಾಂತಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು?
ರಕ್ಷಣೆನ್ ನಾಡು ಜನ
ದಿಂಜ ಸರ್ತಿ ಕೇಣುಂಡು.

ಏತ್ ಭಂಜ, ಏತ್ ದುಃಖ
ಏತ್ ಆಶೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ಲಾ,
ಮೂಳು ಪೂರ್ತಿ ಆದ್ ಸುಖ
ತಿಕ್ಕುಜಿ ಓಳಾಂಡಲಾ.

ನಿಕ್ಕ್ ಪೂರ ಸಮಾಧಾನ
ಪಾಪಲೋಕೊಡಾವೊಲ್ಯಾ?
ಸಮಾಧಾನದರಸ್ತನ
ಲೋಕ ಪಿದುಕೊಣ್‌ಂಬಾ?

ಸಮಾಧಾನದವು ಸ್ಥಳ
ನಿನ ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿಯೇ;
ಕರ್ತವಗ್ ಒಳಗಾಲ!
ಆಯೆ ಶಾಂತಿ ಕೊರುವೆ

ಆಯೆ ನಿನ ಪಾಪೊಗಾದ್
ತನ ಸ್ವಂತ ಮಗನೇ
ಕೊರಿಸೆಟ್ ಪೂರ್ತಿ ಆದ್
ತನ ಪ್ರೀತಿ ತೋಜಾಯೆ

ನಿನ ಆತ್ಮ, ನಿನ ಪ್ರಾಣ,
ನಿನ ಮಾತ ದಿನೊಳು,
ನರಲೋಕದ ಪ್ರಯಾಣ
ಯೇಸು ವಶೊಟುಪ್ಪೊಡು

ಆಪಗಾಂಡ ಸಮಾಧಾನ,
ಶಾಂತಿ ಪೂರ ತಿಕ್ಕುಂಡು;
ಐತ ಮಿತ್ತ್ ಮುಳ್ತ ಮಾನ,
ಸುಖತಾಶೆ ಪೋಪುಂಡು.

(ತು. ಗೀ. ೧೧೩, ಪು. ೮೦)

೨. ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆ ಮಳ್ಪುಗ!
ಇನಿ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡು ವೇಳೆ;
ಯೆಲ್ಲೆ ನನ ಉಪ್ಪುಂಡಾ
ದಾನ್ನಾ? ಇತ್ತೆ ನಮ ಬೇಲೆ
ಚುರುಕಾದ್ ಮಳ್ಪುಗ!
ಎಡ್ಡೆ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡ್‌ಗ!

ದಿಂಜ ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತ್‌ಗ!
ಒಂತೆ ಮಾತ್ರ ಬಿತ್ತುನಾಯೆ
ಬೊಕ್ಕ ದುಃಖ ಮಳ್ತ್ಂಡ್ನಾ
ತಾನ್ ಉದಾಸೀನದಾಯೆ
ಆಯಿನೆಡ್ದ್ ಕೊಯ್ಕರೆ
ತಿಕ್ಕು ಒಂತೆ ಮಾತ್ರನೇ

....
....
....
....

ಕೊಯ್ಪಿ ಕಾಲ ಬರಂದೆ
ಕುಳ್ಳಂದಿನ್ಪಿ ಯೇಸು ವಾಕ್ಯ
ನೆನೆತೊಣುದುಪ್ಪೆರೆ,
ಔಳು ತಿಕ್ಕುನೌ ಸುಭಾಗ್ಯ
ಎಣ್ಣೊಣ್ಯರೆ ದೇವೆರೇ
ಬುದ್ಧಿ ಕೊರ್ಲ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದೇ!

(ತು. ಗೀ. ೧೧೩, ಪು. ೮೦)

೩. ಯೇಸುಪಾದದಳ್ಪ
ಯಾನ್ ಕುಳ್ಳುವೆ.
ಜಾಣೆ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ
ಆಯ ಬೋಧನೆ
ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಆದ್ ಕೇಣುವೆ,
ಯಾನ್ ಆಯ ಶಿಷ್ಯನೇ,
ಯೇಸು ಪಾದದಳ್ಪ

ಯೆಂಕ್ ಸುಖಿನೇ,
ಔಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಆದ್
ಕೇಂಡ್ದ್ ಕಲ್ಪುವೆ.

ಯೇಸುಪಾದದಳ್ಪ
ಯಾನ್ ನಟ್ಟುವೆ;
ಮಾತ ದಿವ್ಯ ದಾನ,
ಯೆನ ಯೇಸುಡ್ದೇ.
ಎಡ್ಡೆ ಕ್ರಿಯೆ ಮಳ್ಪರೆ
ತ್ರಾಣ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದುವೆ.
ಯೇಸುಪಾದ -

ಯೇಸುಪಾದದಳ್ಪ
ಯೆಂಕ್ ನಿತ್ಯಲಾ
ದಿವ್ಯ ಆಶೀರ್ವಾದ
ವಸರುಂಡತ್ತಾ?
ಆಯಡೊಪ್ಪ ಸುಖೊಟೇ
ಯಾನ್ ನಡತೊಣುವೆ
ಯೇಸುಪಾದ -

(ತು. ಗೀ. ೧೪. ಪು. ೮)

೪. ಪ್ರೀತಿ! ದಿವ್ಯ ರೂಪು ಆದ್
ಯೆನನುಂಡು ಮಳ್ತ್ದ.
ಪ್ರೀತಿ! ಪೂರ್ಣ ದಯ ದೀದ್ ಪಾಪೊಳೆನ್ ಕ್ಷಮಿತ.
ಪ್ರೀತಿ! ಮಾತ್ರ ಕಾಲೊಡೇ
ನಿಕ್ಕ್ ಸೇವೆ ಮಳ್ಪುವೆ.

ಪ್ರೀತಿ! ಯಾನ್ ಪುಟ್ಟುನೆಕ್
ದುಂಬು ಪ್ರೀತಿ ಮಳ್ತ್ದ.
ಪ್ರೀತಿ! ನೀಚ ಪಾಪಿಳೆಗ್
ತಕ್ಕ ರೂಪು ದೆತ್ತೊಂದಡ.
ಪ್ರೀತಿ, -

....
....

....
....

ಪ್ರೀತಿ! ನಿತ್ಯ ಮಹಿಮೆಗ್
ನಿನ ಜನ ಲೆಪ್ಪುವ.
ಐತ ಸುಖ ಭಾಗ್ಯೊಳೆಗ್
ಯೆನನ್ಲಾ ಸೇರಾವೊಣ್ಲ!
ಪ್ರೀತಿ!, -

(ತು. ಗೀ. ೪೪, ಪು. ೨೮)

೫. ಕ್ರಿಸ್ತ್ಯೇಸೋ, ನಿಜ ಆದ್
ನಿನನ್ ನಂಬುವೆ;
ಈ ಮಳ್ತೆ ಪ್ರೀತಿಗಾದ್
ನಿಕ್ಕಡ್ಡ ಬೂರವೆ.

ಯಾನಿತ್ತೆ ಕತ್ತಲೆಡ್,
ನಿನನ್ ತೂವಂದೆ
ಅನ್ಯಾಯ ಪಾಪೊಳೆಡ್
ಪೂರ್ತ್ಯಾದ್ ಮುರ್ಕಿಯೆ.

....
....
....
....

ನಿನತಿ ದಯೊಡ್ದಾದ್
ಆ ಭಾಗ್ಯವಂತೆರೆ
ಪಾಸಾಡಿದಾಯೆ ಆದ್
ಸದಾ ಕೊಂಡಾಡುವೆ.

(ತು. ಗೀ. ೧೧೩, ಪು. ೮೦)

೬. ತಯಾರ್ ಆದ್ ಬಲ್ಲೆ,
ತುಡರ್ ಪೊತ್ತಾಲೆ!
ಜ್ಯೆಯಾಂಡ್, ಸಮ ತೂಲೆ,
ಕಡೇಸ ಲಕ್ಕಡೆ!
ಕ್ರಿಸ್ತೇಸು ಬರ್ಪಿ ವೇಳೆ

ಯೇರಾಂಡ್ಲ ಪಿಂಬೆನಾ?
ನಡೀರ್, ಅವು, ತೂಲೆ,
ತಯಾರಾದುಪ್ಪುಗ!

ತುಡರ್ ಪೊತ್ತಾವಂದೆ
ಕಾತೊಣ್ದು ಉಪ್ಪೊಡ್ಯಾ?
ಬೋಡಾಪಿ ಎಣ್ಣೆದಾಂತೆ
ಯೇರ್ಲಾ ಪಿದಾಡೆರಾ?
ಚೀಯೋನು ಗೋಡೆಳೆಡ್
ಲೆಪ್ಪೆರ್; "ಕರ್ತವೆ
ಮುಟ್ಟಾಯೆ ಮಹಿಮೆಡ್!"
ಈ ಸುದ್ದಿ ಓಂಜೊಣ್ಣೆ!

....
....
....
....

ಈ ಮಲ್ಲ ಕಾರ್ಯೊಗಾದ್
ತಯಾರ್ ಮಳ್ತೊಂಡೆ,
ಯೇಸೋ, ನಿನ್ನೆಕ್ಯೊಗಾದ್
ಕಾತೊಣ್ದು ಉಪ್ಪುವೆ
ಲೋಕದ ಮೋಸೊಳೆನ್,
ಸೈತಾನ ರಾಜ್ಯೊನು
ನಿರ್ಮೂಲ ಮಳ್ಪುನೆನ್
ಈ ತೀರಿಸಾವೊಡು!

(ತು. ಗೀ. ೬೩, ಪು ೪೧)

ಮೇನ್ನರ್ ತುಳುಟ್ಟ್ ಮಾತ್ರೊ ಗೀತೆನ್ ಬರೆತ್ನೆಲ ಅತ್ತ್; ತುಳುಕ್ಕ್ ಮಾತ್ರೊ ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ತ್ನೆಲ ಅತ್ತ್. ತುಳುಟ್ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚ ಗೀತೆಗ್‌ಳೆನ್ ಬರೆತೆರಡಲ ಕನ್ನಡೊಟ್‌ಲ ಒಟ್ಟ್‌ಗ್ 16 ಗೀತೆಗ್‌ಳೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಇಂದೆಟ್ಟ್ ಆರೆಗ್ ಕನ್ನಡೊಲಾ ತುಳುತ್ತಾತೇ ಸರಿಯಾದ್ ಗೊತ್ತಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಗ್ರೆಯೊಣೊಲಿ. ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ಭಾಷೆ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಡ ಆ ಭಾಷೆಡ್ ಬರೆಯರಾವಡ್ ಪದ್ಯೊ ರಚನೆ ಮಳ್ಪರಾವಡ್ ಅತ್ತಡ ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ಪರಾವಡ್ ಸಾಧ್ಯೊ ಇಜ್ಜಿ. ಮೇನ್ನರ್ ಕನ್ನಡೊನ್‌ಲಾ ಸರಿಯಾದ್ ಕಲ್ತೆರ್ ಪಣ್ಪುನೆಕ್ಕ್

ಆರೆನ ಕನ್ನಡ ಗೀತೆಗ್ಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಆರ್ ಕನ್ನಡೊಟ್ ರಚನೆ/ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ತ್‌ನ ಗೀತೆಗ್ಳೆ ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗ್ಳ್ ಇಂಚ ಉಂಡು.

೧. ಅತಿ ಶುಭ್ರ ರಾತ್ರೀಲಿ
ಆದ ಕಾರ್ಯ ಕೇಳಿರಿ!
ದೇವಪುತ್ರ ನರನಾಗಿ
ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ! ಹರ್ಷವಾಗಿ
ದೂತ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ
ಹಾಡಿರೆಲ್ಲ ಕ್ರೈಸ್ತರೆ!

ಪಾಪಿ, ಸೇರು ಆತನ್ನೇ!
ರಕ್ಷಾಕರ್ತ ಬೇಡವೇ?
ನಿನಗಾಗಿ ಬಂದನಲ್ಲ!
ನಿತ್ಯಜೀವ ಕೊಡಬಲ್ಲ.
ಆತನಲ್ಲಿ ನಂಬಿರು!
ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ಹೋಗೋದು.

"ದೇವರಿಗೆ ಮಹಿಮೇ!
ಸಮಾಧಾನ ಭೂಮಿಗೆ!
ದಯ ನರಪುತ್ರರಲ್ಲಿ!"
ಎಂಬದಾಯ್ತು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ!
ನೋಡಿರೆಷ್ಟೊ ದೊಡ್ಡದು
ಉಂಟೀ ರಾತ್ರಿ ಫಲವು.

(ಗೀತೆಗಳು ೫೨, ಪು. ೫೩)

೨. ಈ ಭೂ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ
ನಾ ಜಪಿಸುವೆನು -
ಸಮಸ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ
ಉದ್ಧರಿಸೆನ್ನನ್ನು!

ನಾ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿ
ಮುಂಜಾನೆ ಏಳಲು,
ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಪಾಡಿ
ಉದ್ಧರಿಸೆನ್ನನ್ನು!

ಉದ್ಯೋಗ ಕಷ್ಟದಲ್ಲೂ
ನೀ ನಡಿಸೆನ್ನನ್ನು!
ಸಂಸಾರ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲೂ
ಉದ್ಧರಿಸೆನ್ನನ್ನು!

....
....
....
....

ನಾ ಮೃತಿಗೆದುರಾಗಿ
ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಗಲು,
ನಿನ್ನೈದು ಗಾಯಕ್ಕಾಗಿ
ಉದ್ಧರಿಸೆನ್ನನ್ನು!

(ಗೀತೆಗಳು ೨೭೫, ಪು. ೧೮೫)

ಈ ರಡ್ಡ್ ಭಾಷೆಗ್ಳೆಡ್ಲಾ ಬರೆಯರೆ ಸಾಮರ್ಥಿಗೆ ಇತ್ತಿ ಮೇನ್ನರ್ ಮೂಲೊದ ಒಂಜಿ ಪದೊನ್ ತುಳುಟ್ಟ್ ಎಂಚ ಕನ್ನಡೊಟ್ ಎಂಚ ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ತ್‌ದೆರ್‌ಂದ್ ತೂವೊಲಿ :

ಮೂಲೊ	:	Today the Saviour Calls ಪಣ್ಪಿ ಪದೊ
ತುಳು	:	ಕ್ರಿಸ್ತ್ಯೇಸು ಲೆಪ್ಪುವೆ, ಓ ಪಾಪಿಷ್ಟಾ! ನಿನನ್ ಲೆಪ್ಪುವೆ, ಈ ತಿಂಗ್ರೊಡ್ಚಾ
ಕನ್ನಡೊ	:	ಕ್ರಿಸ್ತ್ಯೇಸು ಕರೆದ ಪಾಪಾತ್ಮನೇ, ಈಗೀಗ ಕರೆದ, ಕೇಳ್ ಪಾಪಿಯೇ
ಮೂಲೊ	:	Meinen Jesum Lass' ich nicht
ತುಳು	:	ಯೇಸು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಕೆ; ಪಾಪ ಪರಿಹಾರದಾನಾ ಕೊರ್ಪೆನಂಕ್ ಪಾಪಿಳೇ! ಕೇಣ್ಲೆ, ಈ ಸುವರ್ತಮಾನ ಸ್ಥಿರ ಆದ್ ನಂಬುಲೇ! ಯೇಸು ನಮ ರಕ್ಷಕೆ .

ಕನ್ನಡೊ : ಯೇಸು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಕ ಪಾಪಪರಿ
ಹಾರದಾನ ಆತ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ
ಕೇಳಿರೀ ಸುವರ್ತಮಾನ!
ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ನಂಬುವ!
ಯೇಸುವೆಮ್ಮ ರಕ್ಷಕ

ಮೂಲೊ : Wie wird uns sein

ತುಳು : ಹಲ್ಲೆಲೂಯಾ! ಸಂತೋಷ
ಇತ್ತಿ ದಿನ!
ಹಲ್ಲೆಲೂಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತೇಸು
ಲಕ್ಕಯೆ!

ಕನ್ನಡೊ : ವಿಜಯವೇ ಸಂತೋಷ
ವುಳ್ಳ ದಿನ!
ಸಜೀವಿಯಾಗಿ ಯೇಸು ಎದ್ದನು.

ಇಂಚ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್ಳ್ ತಯಾರ್ ಮಳ್ತ್‌ನ, ಮೇನ್ನರೆನ ಮಸ್ತ್ ಗೀತೆಗ್ ಳುಪ್ಪಿ 'ಸ್ತೋತ್ರ ಗೀತೊಳು' (Hymn Book - ಹಿಮ್ ಬುಕ್) ಬೂಕ್‌ನೇ ಇತ್ತೆಲ ಇಗರ್ಜಿಡ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಾದ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ಪುನೆ ಪಣ್ಣಗ ಆಯಿತ್ತ ಎಡ್ಡೆತನೊ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು.

ತುಳು-ಕನ್ನಡೊಟ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾದಿತ್ತಿ ಮೇನ್ನರ್, ಕನ್ನಡೊಟ್ ಪ್ರಕಟಾವೊಂದಿತ್ತಿ 'ಸಭಾಪತ್ರ' ಪಣ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಪತ್ರಿಕೆದ ಇರ್ವೆರ್ ಸಂಪಾದಕೆರೆಡ್ ಒರಿಯ ಆದಿತ್ತೆರ್. 1879ಡ್ದ್ 1882 ಮುಟ್ಟ ನಾಲ್ ವರ್ಸೊ ಆರ್ ಈ ಅಧಿಕಾರೊದಿತ್ತೆರ್.

1879ಟ್ 'ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಅಲ್ಮನಾಕ್' ಪಣ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಪಂಚಾಂಗೊದ ಸಂಪಾದಕೆಲಾ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚನೆ 1881ಟ್ ಮೇನ್ನರ್ ಪದ್ಯೊಗ್ಳೆ ಒಟ್ಟುಗ್ 312 ರಾಗೊಗ್ಳುಪ್ಪಿ A CANARESE TUNE BOOK ಪಣ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಬೂಕುನ್ ತಯಾರ್ ಮಳ್ತೆರ್.

NEW TESTAMENTದ ತುಳು ಅನುವಾದೊ 'ಪೊಸ ಒಡಂಬಡಿಕೆ'ದ ಪರಿಷ್ಕಾರೊ ಮಳ್ಪಿ ಸಮಿತಿಡ್ ಮೇನ್ನರ್‌ಲ ಇತ್ತೆರ್. ಈ ಸಮಿತಿದ ಪರಿಷ್ಕಾರೊದ ಆಧಾರೊಡ್ 'ಪೊಸ ಒಡಂಬಡಿಕೆ'ದ ಒಂಜಿ ಭಾಗೊ 1882ಟ್ ಪ್ರಕಟಾಂಡ್. 1883ಟ್ ಮೇನ್ನರ್ ಒಂಜಿ ಕೊಂಕಣಿ ಬೂಕುನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಳ್ತೆರ್. (ಇಂದೆನ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರೊ ದಾಲ ಸಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ.)

೨. ಬಾಕಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ :

ಮೇನ್ನರ್ ಮಳ್ತ್‌ನ ಬಾಕಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಗ್‌ಳೆಡ್ ಮಾತೆಡ್ದ್‌ಲ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವು ತುಳು ಶಬ್ಧಕೋಶೊದ ರಚನೆ. ಇಂದೆಡ್ದಾವರೊನೆ ಆರೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ನೆಲ, ಆರೆನ ಪುದರ್ ಇನಿಮುಟ್ಟ ಒರಿತ್ತ್‌ನೆಲಂದ್ ಪಣೊಲಿ.

ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್ (1886) :

1855ಟ್ ಭಾರತೊಗ್ ಬತ್ತ್‌ನ ಜ. ಕೇಮರೆರ್ ಪಣ್ಪುನಾರ್‌ಲ ತುಳುತ್ತ ಸೇವೆ ಮಳ್ತ್‌ನಾರ್. ಆರ್ ತುಳು ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳೆನ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಆರ್ ಹೆಚ್ಚ ಸಮಯೊ ಮುಳ್ಪ ಇತ್ತಿಜ್ಜೆರ್. 1858ಟ್ ಆರೆಗ್ ಟೈಫಾಯ್ಡ್ ಜರೊ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವ್ವೇ ವರ್ಸೊದ ನವೆಂಬರ್ 9ನೇ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಉಡುಪಿಡ್ ಆರ್ ತೀರ್‌ಪೋಯೆರ್.ಆರ್ ಸಯಿನಗ ಆರ್‌ನ ಪಟ್ಟಿಡ್ ಸುಮಾರ್ ೨,೦೦೦ ತುಳು ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳ್ ಸೇರಿದಿತ್ತೊ. ಆ ಪಟ್ಟಿ ಮೇನ್ನರೆಗ್ ಸಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಅಯಿನೇ ಮೂಲ ಆಧಾರವಾದ್ ದೀಡೊಂದು ಅಯಿಕ್ಕ್ ಮೇನ್ನರ್ ಸಾವಿಗಟ್ಲೆಡ್ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳೆನ್ ಸೇರ್ಸಾಯೆರ್. ಆಯಿಕ್ಕ್ ಅರ್ಥೊಲ ಬರೆವೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ಅಂತೂ ಅವು ಪೂರ್ಣ ಶಬ್ದಕೋಶೊದರೂಪೊಡ್ ಬನ್ನಗ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಸೇರ್‌ನ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳ್ ಒಟ್ಟುಗ್ ಸುಮಾರ್ ೨೦,೦೦೦ ಮುಟ್ಟ ಎತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆನಿದ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರೊದ ಪಣವುದ ಸಹಾಯೊಡ್ ಈ ಶಬ್ದಕೋಶೊ 1886ನೇ ಇಸವಿದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗೊಳುಡ್ ಅಚ್ಚಾದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಉಂದು ತುಳುಟ್ಟ್ ಬತ್ತ್‌ನ ಸುರುತ ನಿಘಂಟ್. ನೂದ್ ವರ್ಸೊಗ್ ದುಂಬು ಬತ್ತ್‌ನ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಸ್ವರೂಪೊ ತೂಂಡ ಮೇನ್ನರ್‌ನ ತುಳು ಪಾಂಡಿತ್ಯೊನ್ ತೆರಿಯೊಣೊಲಿ.

ಅಕಾರಾದಿಡೇ ಇಪ್ಪುನ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಶಬ್ದಾರ್ಥೊ ಕೊರ್ನ ಕ್ರಮೊ ಇಂಚ ಉಂಡು:

ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಮಾತ ನಿಘಂಟ್‌ಗ್‌ಳೆಡ್‌ಲ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊಂದ್ ಉಂಡು. ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಪಂಡ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ಯರ ದೆತ್ತೊಣ್ಣ ಪೂರ್ಣ ಶಬ್ದೊ;ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಪಂಡ ಆ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಸುರುಟ್ ಅಥವಾ ಕಡೆಟ್ ಒಟ್ಟ್ ಸೇರ್‌ದುಪ್ಪುನ ಶಬ್ದೊ. ಉದಾ : 'ತರೆ' ಪಣ್ಪ ಶಬ್ದೊನ್ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖಾದ್ ಕೊರ್‌ಂಡ ಅಯಿತ್ತ ಅಡಿಟ್ ಕೊರ್ಪುನ 'ತರೆ ಕೊರ್ಪುನೆ', 'ತರೆ ಗಿರಿಪ್ಪುನೆ', 'ತರೆಕ್ ಪಾಡುನೆ', 'ತರೆ ಪಾಡುನೆ', 'ತರೆಬೇನೆ' - ಉಂದು ಮಾತ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊಗ್‌ಳಾಪೊ. ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್‌ಲ ಉಂದುವೇ ಕ್ರಮೊಟ್ಟ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅರ್ಥೊ ಕೊರೊಡಾಯಿನ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊದ ತುಳು ಶಬ್ದೊನ್ ಸುರುಟ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಟ್ಟ್ (ದಪ್ಪಕ್ಷರೊಡ್) ಕೊರ್ತ್ ಅಯಿತ್ತ ಎದ್‌ರ್‌ಡ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಗೊತ್ತಿದ್ಯಾಂತ್‌ನಾಕ್‌ಳೆಗ್, ಆಂಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್(ರೋಮನ್) ಲಿಪಿ ಗೊತ್ತಿಪ್ಪುನಾಕ್‌ಳೆಗ್

ತುಳು ಶಬ್ದೊನ್ ಓದ್ಯರಾಪುನಂಚನೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ (ರೋಮನ್) ಅಕ್ಷರೊಡ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ:1

ತುಳುವೆ - tuluve

ಈ ಕ್ರಮೊಕ್ಕ್ ಲಿಪ್ಯಂತರಕರಣ (transliteration) ಪಣ್ಪೆರ್. ಇಂಚ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊಗ್‌ಳೆನ್ ಕನ್ನಡೊ - ರೋಮನ್ ಈ ರಡ್ಡ್ ಲಿಪಿಟ್ಟ್ ದಪ್ಪಕ್ಷರೊಡ್ ಕೊರ್ತಾಯಿ ಬುಕ್ಕೊ ಆ ತುಳು ಶಬ್ದೊ ವ್ಯಾಕರಣೊದ ವಾ ವರ್ಗೊಗ್ ಸೇರ್ನವುಂದ್ -ಪಂಡ ಕ್ರಿಯಾಪದೊನಾ ನಾಮಪದೊನಾ, ವಿಶೇಷಣೊನಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಒವುಂದ್ -ತೆರಿಪ್ಪಾಯರ ಬೋಡಾದ್ ಒಂಜಿ ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರೊ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ : ನಾಮಪದೊ ಆಂದಡ s. (ಪಂಡ substantive) ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಾಡ್ಪೆರ್. ಕ್ರಿಯಾಪದೊ ಆಂದಡ v. ನ್ಡ್;ಅವು ಅಕರ್ಮಕ ಕ್ರಿಯಾಪದೊ ಆಂದಡ v.n. ನ್ಡ್, ಸಕರ್ಮಕ ಕ್ರಿಯಾಪದೊ ಆಂದಡ'v.a.' ನ್ಡ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ವಿಶೇಷಣೊ ಆಂದಡ adj. (ನಾಮವಿಶೇಷಣೊ) adv. (ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣೊ)ನ್ಡ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ :

ತರೆ *tare, s.*

ಕೊರ್ನ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಕ್ರಿಯಾಪದಾದಿತ್ತ್ಂಡ್ ವ್ಯಾಕರಣ ಚಿಹ್ನೆ ಕೊರ್ಪುಣೆಕ್ ದುಂಬು ಬ್ರಾಕೆಟ್‌ಡ್ ಆ ಕ್ರಿಯಾಪದೊತ್ತ ಮೂಲ ರೂಪೊನ್ - ಧಾತುರೂಪೊನ್ -ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ : ಪಾರುನಿ *paaruni (ಪಾರ್), v.n.*

ನಾಡುನಿ *naaduni (ನಾಡ್), v.a.*

ಪತ್ತಾವುನಿ *pattavuni, c.v. (of ಪತ್ತುನಿ)*

ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊ ಆ ಶಬ್ದೊದ ಅರ್ಥೊನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಕೊರ್ನ ಅರ್ಥೊಗ್‌ಳೆಡ್ ಒಂತೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊ ಉಂಡಡ ಆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅರ್ಥೊಗ್‌ಳೆಗ್ 1, 2, 3 -ಇಂಚ ಅಂಕೆ ಪಾಡ್‌ದ್ ತೋಜಾದೆರ್. ಉದಾ : 'ಕಣ್ಣ್' (ಮೇನ್ನರೆನ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್'ಕಂಣ್'ನ್ಡ್ ಕೊರ್ತ್‌ನೆ) ಪಣ್ಪ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊಗ್ 1. The eye; the sight, vision. 2. the nipple of a breast, pap etc. 3. a rent, tear, 4. the eye of a needle 5. the star in a peacock's feather. ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕ್ರಿಯಾಪದೊ ಕೊರ್ನಗ, ಬಜೀ ಧಾತು ರೂಪೊನ್ ಕೊರಂದೆ, ಪ್ರತ್ಯಯೊನ್‌ಲ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಕೊರ್ನವು ಈ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಕ್ರಮೊ. ಉದಾ :

ಪಾಡುನಿ **paduni (ಪಾಡ್),** *v. a. To throw, cast, fling; to discharge, as a missile weapon or fire-arm. 2. to place, put. 3. to put on, dress. 4. to pour.*

ಕೊರ್ನ ಕ್ರಿಯಾಪದೊ ಅಕರ್ಮಕೊನಾ ಸಕರ್ಮಕೊನಾ ಪಣ್ಪುನೆನ್‌ಲ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸೋಜಿಪ್ಪಾದ್ ಅರ್ಥೊನ್‌ಲ ಬೇತೆ ಬೇತೆನೇ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ :

ಪತ್ತುನಿ pattuni (ಪತ್ತ್), *v.a. To hold, catch v.n. To adhere, stick, be joined, united.*

ಅರ್ಥೊಗ್‌ಳೆನ್ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಮಾತ್ರೊ) ಕೊರ್ತಾಯಿ ಬುಕ್ಕೊ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊಗ್‌ಳೆನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಇಂದೆನ್ ಕೊರ್ನಗ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಟ್ಟ್ ಮಾತ್ರೊ ಕೊರ್ತೆರತ್ತಂದೆ ರೋಮನ್ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್) ಲಿಪಿಟ್ಟ್ ಕೊರ್ತ್‌ಜ್ಜೆರ್. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್ ರಡ್ಡ್ ನಮುನೆಟ್ ಕೊರ್ಪುನ ಕ್ರಮೊ ಉಂಡು. ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್‌ಲ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್‌ಲ ಒಟ್ಟುಗ್ ಬರೆದ್ ಕೊರ್ಪುನವು ಒಂಜಿ ಕ್ರಮೊ. ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊದೊಟ್ಟುಗ್ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್ ಕೊರ್ಪಿ ಜಾಗೆಡ್ ಅಯ್ತೆ ಬದಲ್‌ಗ್ ಬಜೀ ಒಂಜಿ ಅಡ್ಡ ಗೀಟ್ ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್ ಕೊರ್ಪುನವು ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ರೀತಿ. ಉದಾ : 'ಬಂಜಿ' ಪಣ್ಪ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊದಡಿಟ್ಟ್ 'ಬಂಜಿ ದಿಂಜುನೆ', 'ಬಂಜಿ ಬೇನೆ', 'ಮಲ್ಲ ಬಂಜಿ' ಇಂಚಿನ ರೊಪೊಡೇ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್ ಕೊರ್ಪುನವು ಒಂಜಿ ಕ್ರಮೊ.ಅಯಿತ್ತ ಬದಲ್‌ಗ್ '- ದಿಂಜುನೆ', '- ಬೇನೆ', 'ಮಲ್ಲ-' ಇಂಚ ಕೊರ್ಪುನವು ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಕ್ರಮೊ. ಮೇನ್ನರ್‌ನ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಮುಳ್ಪ ಪಂಡಿನ ರಡ್ಡನೆದ ಕ್ರಮೊಟ್ಟ್- ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊದ ಸ್ಥಾನೊಡ್ ಒಂಜಿ ಅಡ್ಡ ಗೀಟ್ ಒಯ್ತ್‌ದ್ - ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊ ಅವೆನ ಅರ್ಥೊನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಉದಾ : ನೀರ್ **niru,** *s. Water.* - ಅಡ್ಯರ a water jar. - ಆನೆ a whale....... - ತೆಲ್ಲವು a kind of cake........ - ಕಟ್ಟುನಿ to turn the course of water on a land -ಇತ್ಯಾದಿ. ಈತ್ ಆಯಿನಗ ಒಂಜಿ ತುಳು ಶಬ್ದೊಗ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ಪುನವು ಕೋಡಿ ಎತ್ತುಂಡು.

ಆಂಡ ಮೇನ್ನರೆನ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಈತ್ ಮಾತ್ರೊ ಇಪ್ಪುನೆ ಅತ್ತ್. ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊ ಬೇತೆ ವಿಶೇಷಾರ್ಥೊಡ್ ಪ್ರಯೋಗಾಪುಂಡ ಆ ಪ್ರಯೋಗೊನ್ ಅರ್ಥೊದೊಟ್ಟುಗ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ : 'ಕೆಬಿ' ಪಣ್ಪ ಶಬ್ದೊ 'ನಿಕ್ಕ್ ಕೆಬಿ ಇಜ್ಜಾ' ಪಣ್ಪ ನುಡಿಗಟ್ಟ್‌ಡ್ ಒಂತೆ ಬೇತೆ ಅರ್ಥೊಡ್ ಪ್ರಯೋಗಾಪುಂಡು. 'ನಿಕ್ಕ್ ಕೆಬಿ ಇಜ್ಜಾ'ಪಂಡ 'ನಿಕ್ಕ್ ಕೇಣುಜ್ಜಾ' ಪಣ್ಪ ಅರ್ಥೊ. ಇಂಚಿನೆನ್ ಮೇನ್ನರ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟ್ ಕೊರ್ತ್ ಆರ್ ಬ್ರಾಕೆಟ್‌ಡ್ (*lit.* have you no ears?)ಡ್ದ್ ಆಯಿತ ಶಬ್ದಾರ್ಥೊನ್‌ಲ, ಬ್ರಾಕೆಟ್‌ಡ್ದ್ ಪಿದಾಯಿ 'don't you hear?' ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅಂಚಿನ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಶಬ್ದೊನ್ ತೊವೊಲಿ :

---

1. ಉದಾಹರಣೆ ಸರಿಯಾದ್ ಅರ್ಥಾಯರ ಈ ಬೂಕ್‌ದ ಅಕೇರಿಗ್ ಕೊರ್ನ ಮೇನ್ನರ್ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಪುಟೊಕ್ಕುಳೆ ನಕಲ್‌ನ್ ತೂವೊಲಿ.

'ಮಂಗು' ಪಣ್ಪ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊದಡಿಟ್ಪ್, 'ನಿನ ಕಥೆ ಆಪಿನೆತ್ತ ಉಳಯಿ ಮಂಗು ಮದ್‌ಮಾಳ್ ಆಪಳ್ *lit.* by the time you conclude your narrative the cat will be pubescent; i.e. you are a slow coach, *prv.* ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. Prv. ಪಂಡproverb (ಗಾದೆ)ನ್ಬ್ದ ಅರ್ಥೊ.

ಮೇನ್ನರ್ ತನ್ನ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಮಸ್ತ್ ಗಾದೆಗ್‌ಳೆನ್, ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಗ್‌ಳೆನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ : 'ಬಗಬಗ' ಪಣ್ಪ ಉಲ್ಲೇಖೊದಡಿಟ್ಪ್ 'ಬಾಯಿಡ್ ಬಲ್ಲ ಮಗಾ, ಬಂಜಿಡ್ ಬಗಬಗಾ (he says) "come son", while inwardly regards you with jealousy. 'ಪ್ರಾಯ' ಪಣ್ಪುನೆದಡಿಟ್ಪ್, There is a saying about the different stages of human life; namely :- ಪತ್ತೆಡ್ ಮರ್ಲ್, ಇರ್ವೊಡು ಪೊರ್ಲು, ಮುಪ್ಪೊಡು ಯುವನ, ನಾಲ್ಪೊಡು ಜವನ, ಐವೊಡು ಅಜಕೆ, ಅಜ್ಪೊಡು ಬಯಕೆ, ಎಳ್ಪೊಡು ದಂಟೆ, ಎಣ್ಪೊಡು ಕುಂಟೆ, ಸೊಣ್ಪೊಡು ಶಯನ, ನೂದೆಟ್ ಪಯಣ childishness at ten (years), beauty at twenty, youth at thirty, manhood at forty, dotage at fifty, longing at sixty, a stick at seventy, cripple at eighty, prostration at nenety, and departure at hundred. ಒಂಜಿ ಗಾದೆಡ್ ಎಂಚ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳ್ ಸೇರ್‌ದಿಪ್ಪುವೊ ಪಣ್ಪುನೆಕ್ಕ್‌ಲ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಉದಾಹರಣೆ ಸಿಕ್ಕುಂಡು. 'ಮುಟ್ಟಿ' ಪಣ್ಪ ಶಬ್ದೊದೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಅಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಗಾದೆನ್ ತೂವೊಲಿ. ಉದಾ : ಯೇಕ್ ಮುಟ್ಟಿ ಸರಾಸರಿ, ದೋ ಮುಟ್ಟಿ ಚರಾಚರಿ, ತೀನ್ ಮುಟ್ಟಿ ರಂಬಾರೂಟಿ one potful of toddy will make one lighthearted, two will make him talkative, three will make him turbulent.

ಒಂಜಿ ದಯಿತ್ತವಾ ಮರತ್ತವಾ ಅತ್ತಡ ಒಂಜಿ ಪ್ರಾಣಿದವಾ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಕೊರ್ನಗ ವಿಜ್ಞಾನೊದ ಕ್ರಮೊಟ್ಟ್ ಅಯಿಕ್ಕ್ ವಾ ಪುದರುಂಡು ಪಣ್ಪುನೆನ್‌ಲ ಅಯಿತ್ತ ಭಾಷೆಡೇ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ : 'ಜಾಜಿ' ಪಣ್ಪ ಉಲ್ಲೇಖೊಗ್ The great flowered jasmine, *Jasminum grandiflorum;* 'ಸಂಪಿಗೆ'ಗ್ The strong smelling flower *Michelia champaca*ನ್ಬ್‌ದ್ಲ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅಂಚನೆ 'ಅರಣೆ' ಪಣ್ಪುನೆಕ್ಕ್ The green lizard, *Lacerta interpunctuala,* said to be poisonous; ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊಗ್ ಹೆಚ್ಚ ಕಮ್ಮಿ ಅವ್ವೇ ಅರ್ಥೊ ಇಪ್ಪುನ ಶಬ್ದೊನ್ ಸಂವಾದಿ ಶಬ್ದೊಂದ್ ಪಣ್ಪೆರ್. ಇಂದೆಕ್‌ಲ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರೊ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ : 'ಬದಂಗಲ' ಪಣ್ಪುನೆಟ್ಪ್ : 2. a carbuncle; *cf.* ಅರಸುಕುರಿ. ಇಂಚಲುಂಡು. ಅಂಚನೇ ಒಂಜಿ ಮೂಲ ಶಬ್ದೊ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವರ್ಗೊದ ಜನೊಕ್ಲೆ ಬಾಯಿಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ

ರೂಪೊಡು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅವೆನ್‌ಲ ತೋಜಾಯಿನ ಮೇನ್ನರ್ ಅವೆಡ್ತ್ ಎಡ್ಡೆ ಆ ಮೂಲ ಶಬ್ದೊದ ರೂಪೊ ಪಣ್ಪುನೆನ್ ತೋಜಾಪೆರ್. ಉದಾ : 'ಬೆಂಗರ' ಪಣ್ಪ ಉಲ್ಲೇಖೊ, ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತ್ *bet.* ಶೃಂಗಾರ. ಪಂಡ, 'ಶೃಂಗಾರ'ಪಣ್ಪುನವು ಸರಿಯಾಯಿನ ರೂಪೊಂದ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊ ಸಮಾಸೊ ಆದ್ ಎಂಚ ಬರ್ಪುಂಡು ಪಣ್ಪುನೆಕ್ಕ್‌ಲ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಉದಾಹರಣೆ ಸಿಕ್ಕುಂಡು; 'ಬಳ್ಳ' ಪಣ್ಪ ಶಬ್ದೊದಡಿಟ್ ಇಂದೆನ್ ತೂವೊಲಿ. ಅಳ್ಪ ಅರ್ಥೊ ಮಾತ ಕೊರ್ತ್‌ಯಿ ಬುಕ್ಕೊ, 'in comp. ಒರ್ಲ, ಇರ್ಲ, ಮೂವಳ, ನಾವಲ, ಅಯ್ಯಲ, ಆಜಲ, ಏವಳ (ಏರ್ಲ), ಎಡ್‌ಂಬಳ, ಒಂರ್ಬಲ, ಪ್ಯೆಂಬಳ are the modes of reckoning from one to ten seers.'

ಎಂಚ ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅರ್ಥೊನು ಕೊರ್ಪುಂಡು ಪಣ್ಪುನೆನ್ ಉದಾಹರಣೆದೊಟ್ಟುಗ್ ಮೇನ್ನರೆನ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ : 'ಮಿಸ್ಕುನಿ' ಪಣ್ಪ ಶಬ್ದೊಗ್ ಅರ್ಥೊ ಪೂರ ಕೊರ್ತ್‌ಯಿ ಬುಕ್ಕೊ It is used chiefly in a negative sense with ಆಪುಜಿ, ಆವಂದ್, ಬಲ್ಲಿ. etc.; as, ಅವುಳು ಮಿಸ್ಕೆರೆ ಬಲ್ಲಿ you cannot venture there. ಗಾಡಿಡ್ ಸಾಮಾನ ದಿಂಜದ್ ಮಿಸ್ಕೆರೆ ಬಲ್ಲಿ the cart being completely laden, there is no more room. ಉಂಡಿನವು ಹೆಚ್ಚ ಆದ್ ನನ ಮಿಸ್ಕೆರೆ ಆಪುಜಿ. my stomach being full, I can take nothing more. ಆತ್ ನೇಲ್ಯ ಮರಟ್ ಮಿಸ್ಕೆರೆ ತೀರುಜಿ. it is difficult to climb upon such a large tree. ಆಕುಳೆ ನ್ಯಾಯೊಡು ಮಿಸ್ಕೆರೆ ಆವಂದ್ you should not interfere with their quarrel.

ಭಾಷೆ ಉಂತಿ ನೀರತ್ತ್. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಬೇತೆ ಭಾಷೆದವುಲ ಮಸ್ತ್ ಸಬ್ದೊಗ್‌ಳ್ ಕಾಲೊ ಕಾಲೊಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸೇರ್‌ಪೊ. ತುಳುಟ್ಲಾ ಅಂಚಿನ ಮಸ್ತ್ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳ್ ಉಳ್ಳೊ. ಇತ್ತೆ ಆವು ತುಳುತ್ತವೇ ಆತ್ ಪೋತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಆವು ಸೇರೊಡಾಪುಂಡು. ಮೇನ್ನರೆನ ಕಾಲೊಗೇ ಅಂಚಿನ ನೂದುಗಟ್ಟೆ, ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳ್ ತುಳುತ್ತವೇ ಪಣ್ಪ ರೀತಿಡ್ ಆತ್‌ಪೋಯಿನೆಡ್ಡಾವರೊ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಅಂಚಿನ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳೆಗ್‌ಲ ಜಾಗೆ ಸಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಉದಾ : ಮಜ್ಬೂತ್, ಬೇಖೂಬ್, ಮಲಾಮತ್, ಮಕ್ಕರ್ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೇನ್ನರ್ ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳೆನ್ ಕೊರ್ನೆಕ್ ಲೆಕ್ಕೊ ಇಜ್ಜಿ. ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೊದ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳೆನ್ ಅಂಚನೆ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಈಡೆಗ್ ಸುಮಾರಾದ್ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಶಬ್ದಾರ್ಥೊದ ಕ್ರಮೊ ಮುಗಿಪ್ಪುಂಡು.

ಆಂಡ ವಾ ನಿಘಂಟ್‌ಲ ತಪ್ಪು ಇದ್ಯಂತ್‌ನವುಂದ್, ಪರಿಪೂರ್ಣೊಂದ್ ಆವರ ಸಾಧ್ಯೊ ಇಜ್ಜಿ. ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್‌ಲ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಕೊರತ್ತೆಗ್‌ಳ್ ಉಳ್ಳೊ. ತುಳು ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳೆನ್

ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಟ್ಟ್ ಬರೆಯಿನಗ ಕೆಲವು ವೆತ್ಯಾಸೊ ಮಳ್ಪೊಡಾಯಿನವು ಸರಿ. ಆಂಡ ಕನ್ನಡೊಲಿಪಿ, ತುಳು ಭಾಷೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತ್‌ನಾಕ್‌ಳೆಗ್ ಆ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಕ್ಕ್ ಮಳ್ತ್‌ನ ಲಿಪ್ಯಂತರಕರಣೊ ವಿಚಿತ್ರೊಂದ್ ತೋಜ್ಯರ ಬಲ್ಲಿ. ಮೇನ್ನರೆನ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಅಂಚಿನ ಒಂಜಿ ದೋಷೊ ಉಂಡು. ಮುಳ್ಪ 'ಎ'ಕಾರೊ 'ಒ'ಕಾರೊಗ್‌ಳೆನ್ ಲಿಪ್ಯಂತರಕರಣೊ ಮಳ್ಪುನಗ ಒಂತೆ ತಪ್ಪಾತ್‌ಂಡ್. ಅವು ರಡ್ಡ್‌ಲ ಸ್ವರಾಕ್ಷರೊಗ್‌ಳ್. ಬೇತೊಂಜಿ ಭಾಷೆದ ಲಿಪಿಟ್ಟ್ ಬರೆಯಿನಗಲ ಆ ಭಾಷೆದ ಸ್ವರಾಕ್ಷರೊಗ್‌ಳೆನೇ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ಪೊಡು. ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಈ ಸ್ವರೊಕ್ಕ್‌ಳೆನ್ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಟ್ಟ್ ಬರೆಯಿನಗ ಸ್ವರಾಕ್ಷರೊಗ್‌ಳೆ ಬದಲ್‌ಗ್ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರೊಗ್‌ಳೆನ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ತ್‌ದೆರ್. 'ಎ'ಕಾರೊಗ್ 'e'ದ ಬದಲ್‌ಗ್ ಅಯಿತ್ತ ಪಿರಾವುಡ್ 'y' ಪನ್ಪಿ ಒಂಜಿ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ದ ಪ್ರಕಾರೊ) ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರೊನ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ 'ye'ನ್ಡ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅಂಚನೆ 'ಒ'ಕಾರೊಗ್ 'o'ದ ಪಗರೊಗ್ 'vo'ನ್ಡ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉಲುಂದು ಸರಿಯತ್ತ್. ಉಂದುವೇ 'y' ಬುಕ್ಕೊ 'v'ಗ್‌ಳೆನ್ 'ಯ'ಕಾರೊ 'ವ'ಕಾರೊಗ್‌ಳೆಗ್‌ಲ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ 'ಎ' ಅಕ್ಷರೊಲ 'ಯೆ' ಅಕ್ಷರೊಲ ಒಂಜೇ, 'ಒ' ಅಕ್ಷರೊಲ 'ವೊ' ಅಕ್ಷರೊಲ ಒಂಜೇಂದ್ ಪಂಡಿ ಲೆಕ್ಕೊ ಆಂಡ್. ನಮ ಉಚ್ಚಾರೊಡ್ ಈ ರಡ್ಡ್ ಜೋಡಿ ಅಕ್ಷರೊಗ್‌ಳೆಗ್ ಹೆಚ್ಚ ವೆತ್ಯಾಸೊ ಇಪ್ಪಂದ್. ಆಂಡ ನಮ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಸ್ವರೊ, ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ವ್ಯಂಜನೊ. ಅವ್ವೇ ಸ್ಥಾನೊ ಅಯಿನ್ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಭಾಷೆಗ್ ಲಿಪ್ಯಂತರಕರಣೊ ಮಳ್ಪುನಗಲ ಸಿಕ್ಕೊಡು. ಆತಾನಗ ಗಡಿಬಿಡಿ ಆವರ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚನೆ, 'ಐ' ಪನ್ಪಿ ಸ್ವರಾಕ್ಷರೊನ್‌ಲ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಟ್ಟ್ ಕೊರ್ನಗ'ei'ನ್ಡ್ ಬರೆತೆರ್. ನಿಜವಾದ 'ಐ' ಪಣ್ಪುನವು 'ಅ+ಇ' ಪನ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರೊ. ಉಂದೆನ್ ಸಂಧ್ಯಕ್ಷರೊಂದ್‌ಲ ಪಣ್ಪೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದೆನ್'a+i > ai'ನ್ಡ್ ಕೊರೊಡು, ಅತ್ತಂದೆ 'ei'ನ್ದತ್ತ್. 'ei'ನ್ಡ್ ಬರೆಂಡ ನಮೊ 'ಎಯಿ'ನ್ಡ್ ಓದೊಡಾಪುಂಡು. ನಂಕ್ 'ಕಯಿ'ಲ 'ಕೆಯಿ'ಲ ಬೇತೆ ಬೇತೆನೇ; 'ಬಯಿ'ಲ 'ಬೆಯಿ'ಲ ಬೇತೆಬೇತೆನೇ. (ಈ ಗಡಿಬಿಡಿ ಇತ್ತೆಲ ಉಂಡು. ನಮೊ 'ಕೈ' ಪಣ್ಪುನೆನ್ 'ಕಯಿ'ಕ್ಕ್‌ಲ'ಕೆಯಿಕ್ಕ್‌ಲ; 'ಬೈ' ಪಣ್ಪುನೆನ್ 'ಬಯಿಕ್ಕ್‌ಲ' 'ಬೆಯಿ'ಕ್ಕ್‌ಲ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ಪವೊ. 'ಕೈ ಕೊಯ್ಕೆ' ಪಂಡ 'ಕಯಿ'ನಾ 'ಕೆಯಿ'ನಾ ಕೊಯ್ಕೆ? ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಂಶಯೊ ಬರು.)

ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ನೆಟ್‌ಲ ಒಂತೆ ಗಡಿಬಿಡಿ ತೋಜುಂಡು. ಉದಾ :

ಕೈಲ್ *keilu,* s. A spoon, ladle. 2. the handle of a hoe or axe. 3. a cluster or bunch of fruits. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಸುರುತ್ತ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ಥೊಗ್‌ಳ್ ಸಂಬಂಧೊ ಇತ್ತ್‌ನವು. ಮೂಜಿನೆದವವು ಸುರುತ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ಥೊಗ್‌ಳೆ ಒಟ್ಟ್‌ಗ್ ಸೇರುಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಅಯಿನ್ ಉಂದೆನೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕೊರ್ನವು ಸಮೊ ಅತ್ತ್. ಬೇತೆನೇ ಒಂಜಿ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಕೊರ್ತ್ ಬರೆತ್‌ಂಡ ಸರಿಯಾತು. ಅಂಚನೆ,

ಪತಿ *pati,* s. A husband, master, owner. 2. a match equal. ಉಂದೆಟ್ಪ್ಲ, ರಡ್ಡನೆ ಅರ್ಥೊ ಸುರುತೆನೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಸುರುತ್ತ ಉಲ್ಲೇಖೊದ 3ನೇ ಅರ್ಥೊನ್ ರಡ್ಡನೇ ಉಲ್ಲೇಖೊಡ್ ಕೊರ್ತ್‌ಂಡ ಸಮೊ ಆತು.

'-ಉನೆ, -ಉನಿ' ಇಂಚಿನ ಕ್ರಿಯಾಪ್ರತ್ಯಯೊಗ್‌ಳೆನ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಧಾತುಗ್‌ಳೆನ್ ಕೊರ್ನ ಮೇನ್ನರ್ ಆ ಪ್ರತ್ಯಯೊನ್ ಧಾತುಡ್ದ್ ಬೇತೆ ಮಳ್ತ್ ಕೊರ್ನಗ ತಪ್ಪು ಮಳ್ತೆರ್. ಕೆಲವು ಧಾತುಗ್‌ಳೆ ಕಡೆತ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಅಕ್ಷರೊಗ್‌ಳೆನ್‌ಲ ಈ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ತುಂಡು ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಬ್ರಾಕೆಟ್‌ಡ್ ಧಾತು ರೂಪೊಂದ್ ಕೊರ್ನವು ತುಳುಕ್ಕ್ ಸಹಜರೂಪೊನೇ ಅತ್ತ್. ಉದಾ: 'ಕುಡ್ಪುನಿ' ಪಣ್ಪುನೆತ ಧಾತು ರೂಪೊಂದ್ 'ಕುಡ್', 'ತಪ್ಪುನಿ'ದವು 'ತ', 'ಮಳ್ಪುನಿ'ದವು 'ಮಳ್', 'ಲೆಪ್ಪುನಿ'ದವು 'ಲೆ', 'ಆರಂಭಿಪುನಿ'ದವು 'ಆರಂಭಿ' - ಇಂಚ ಮಾತ. ನಿಜವಾದ್ ಉಂದು ಮಾತ ಕ್ರಮವಾದ್, 'ಕುಡ್ಪು', 'ತಪ್ಪು', 'ಮಳ್ಪು', 'ಲೆಪ್ಪು', 'ಆರಂಭಿಪು' ಇತ್ಯಾದಿ ಆವೊಡಾಂಡ್.

ಸಂಸ್ಕೃತೊಡ್ದ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳೆನ್ ಕೊರ್ನ ಮೇನ್ನರ್ ಅಳ್ಪದ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೊದ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳೆನ್‌ಲ ಅಂಚನೆ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅವ್ವೇ ಕ್ರಮೊಟ್ಟ್ ತುಳುತ್ತ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳೆನ್ ಕೊರ್ನಗಲ ಕೆಲವೆಕ್ಕ್ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೊಗ್‌ಳೆನ್ ಕೊರ್ನವು ತೋಜುಂಡು. ಉದಾ :('ಬಕ್ತಲೆ'ಗ್) 'ಭಗ್ತಲೆ', ('ಬಟ್ಟಿ'ಗ್) 'ಭಟ್ಟಿ', ('ತಾಟೆ' -ಮೀನ್-ಗ್) 'ಥಾಟೆ', ('ಪಣೆ'ಕ್ಕ್) 'ಫಣೆ' ಇತ್ಯಾದಿ.

ಈ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ದೋಷೊ ಪಂಡ, ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಕೊರ್ತ್ ಅಯಿತ್ತ ಅರ್ಥೊನ್ ಬೇತೆ ಒಂಜಿ ಉಲ್ಲೇಖೊದಡಿಟ್ಟ್ ತೂಲೆಂದ್ ಸೂಚನೆ ಕೊರ್ಯರsee ಪಣ್ಪಿ ಶಬ್ದೊ ಕೊರ್ತ್ ತೂವೊಡಾಯಿನ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಆ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್ ತೂಯಿನಗ ಅಳ್ಪಲ ಅರ್ಥೊ ಇಜ್ಜಂದೆ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್ ತೂಪುನಂಚನೆ ಅಳ್ಪಲ see ಪಣ್ಪಿ ಸೂಚನೆ ಇಪ್ಪುಉಂಡು. ಇಂಚ ಒಂಜೆಡ್ದ್ ಒಂಜೆಕ್ ಅರ್ಥೊನ್ ನಾಡೊಂದು ಪೋವೊಡಾಪುನವುಲ ಉಂಡು. ಉದಾ: 'ಪಿರಂಕ್ see ಪಿರಂಟ್'ನ್ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. 'ಪಿರಂಟ್'ಡ್ 'see ಬೆರಂತ್'ನ್ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್.'ಬೆರಂತ್' ಪಣ್ಪಿ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖಾದ್ ಇಜ್ಜಿ; ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊ'ಬೆರಂಟ್' (ಅಯಿತ್ತ ಬೇತೊಂಜಿ ರೂಪೊ ಆದ್ 'ಬೆರಂತ್' ಕೊರ್ತೆರಾತೆ.) ಅಂತೂ ಅಯಿನ್ ತೂಂಡ ಅಳ್ಪಲ ಅರ್ಥೊ ಸಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ. ಅಳ್ಪ 'see ಬೆರ್ಮೆ, ಭ್ರಮೆ. 2. seeಭ್ರಾಂತ್.' ಪಂಡ್‌ದ್ ಸೂಚನೆ. 'ಬೆರ್ಮೆ'ನ್ ತೂಯಿನಗ ಅಳ್ಪ 'see ಭ್ರಮೆ'ನ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊಲ ಸೂಚನೆನೆ! ಅಂಚ 'ಪಿರಂಕ್' ಪಣ್ಪಿ ಶಬ್ದೊದ ಅರ್ಥೊನ್ ತೂಯರ ನಾಲ್ ಸರ್ತಿ ಲಾಯ್ತೊಂದ್ 'ಭ್ರಮೆ'ತ್ತಾಡೆಗ್ (ಈ ನಿಘಂಟ್‌ದ 415ನೇ ಪುಟೊಡ್ದ್ 509ನೇ ಪುಟೊ ಮುಟ್ಟ ನಾಡೊಂದ್ ಬರೊಡಾಪುಂಡು! ಅಂಚನೇ, 'ಪೆಲಂಬು see ಯೆಲಂಬು'ನ್ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಆಂಡ 'ಯೆಲಂಬು' ಪಣ್ಪಿ ಉಲ್ಲೇಖೊನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಅಯ್ತ ಪಗರೊಗ್

'ಯೆಲಂಪು'ನ್ದ್ ಒಂಜಿ ಉಂಡು. (ಅವ್ವೇ 'ಪೆಲಂಬು' ವಾ ಪಣ್ಪುನವು ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ.) ಅಳ್ಪ 'ಯೆಲಂಪು see ಲಂಬು'; 'ಲಂಬು'ನ್ ತೂಂಡ ಅರ್ಥೊ ಸಿಕ್ಕುಂಡು. ಅವ್ವೇ ನಮುನೆ seeನ್ದ್ ಕೊರ್ನ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಅಳ್ಪ ಇಜ್ಜಂದೆ ಉಪ್ಪುನೆಲ ಉಂಡು. ಉದಾ : 'ಚರಿಗೆ' see 'ಚುರ್ಯ'ನ್ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಆಂಡ 'ಚುರ್ಯ' ಪಣ್ಪಿ ಉಲ್ಲೇಖೊನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಇಂಚ ಈ ನಮುನೆದ ದೋಷೊಗ್‌ಳೆಗ್ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಮಸ್ತ್ ಉದಾಹರಣೆಗ್‌ಳ್ ಸಿಕ್ಕ್‌ಪೊ.

ಅಂಚನೆ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಕ್ಕ್‌ಳೆ ವ್ಯಾಕರಣ ರೂಪೊ ಕೊರ್ನಟ್‌ಲ ಕೆಲವು ತಪ್ಪು ತೋಜುಂಡು. ಉದಾ: 'ತೆರಿಯುನಿ' ಪಣ್ಪುನವು ಸಕರ್ಮಕ ಕ್ರಿಯಾಪದೊ. ಆಂಡ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಅಯಿನ್ *'v.n.'* ಪಂಡ ಅಕರ್ಮಕೊಂದ್ (verb neuter) ಕೊರ್ತೆರ್. ಇಂಚಿನ ಕೆಲವು ಒಡಕ್ಕ್‌ಲ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ಉಂದೆನ್ ತುಳು ಗೊತ್ತಿದ್ಯಾಂತ್‌ನ, ಪರದೇಶೊದಾರ್ ಒರಿಯೆ ಮಳ್ತ್‌ನೆ ಪಣ್ಪುನೆಡ್ಡಾವರೊ ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಕ್ಷಮೆ ಉಂಡು.

ಇಂಚ ಕೆಲವು ಒಡಕ್ಕ್, ದೋಷೊಗ್‌ಳ್ ಉಂಡಡಲ (ಉಂದೆನ್ ವಾ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್‌ಲ ತಪ್ಪಾಯರ ಸಾಧ್ಯೊನೇ ಇಜ್ಜಿ), 1886ಟ್ ಬತ್ತಿ ಈ ನಿಘಂಟ್ ರಚನೆದ ಕ್ರಮೊ ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲ ಒಪ್ಪುನಾತ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದುಂಡು. ನಿಘಂಟ್‌ದ ಸುರುಟ್ ತುಳುಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊ, ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ದಾಕ್‌ಳೆ ತುಳು ಪ್ರಕಟಣೆಗ್‌ಳ್, ತುಳು ಶಬ್ದ ಸಂಗ್ರಹೊದ ಚರಿತ್ರೆ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ದ ರಚನಾಕ್ರಮೊ, ಮೇನ್ನರೆಗ್ ಸಹಾಯೊ ಮಳ್ತ್‌ನ ಕಾಪುದ ಮಧ್ವರಾಯೆರ್, ಮೂಲ್ಕಿದ ಸೀತಾರಾಮೆರ್, ಕುಡಲದ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಪೈ ಇಂಚಿನಾಕ್‌ಳೆನ ಪುದರ್ ಮಾತ ಇಪ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಯಿನ 'ಮುನ್ನುಡಿ' (Preface) ಉಂಡು. ಲಿಪ್ಯಂತರಕರಣೊದ (transliteration)ದ ಕ್ರಮೊನ್- ಕನ್ನಡ (ತುಳು) ಲಿಪಿನ್ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಟ್ಟ್ ಎಂಚ ತೋಜಾತೆರ್ ಪಣ್ಪುನೆನ್ - ಪಟ್ಟಿ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಪುಟೊಕ್ಕ್‌ಳ್ ಸುರುವಾಪುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಕೊರ್ತೆರ್. ನಿಘಂಟ್ ಮಳ್ಪುನಗ ಬುಡ್ದ್ ಪೋಯಿನ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳೆನ್ ಒಟ್ಟ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಅಕೇರಿಡ್ ಶಬ್ದಾರ್ಥೊನ್ ಕೊರ್ತೆರ್.Demi 1/8 ಆಕಾರೊಡ್ 687 ಪುಟೊ ಇಪ್ಪಿ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಗ್ ತುಳುತ್ತ ಸುರುತ್ತ ನಿಘಂಟ್ ಪಣ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಉಂಡು; ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವೊ ಉಂಡು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್ (1888) :

ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್ ರಚನೆ ಮಳ್ತ್‌ನ ಮೇನ್ನರೆಗ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್ ಮಳ್ಪುನವು ಒಂಜಿ ಬಂಜೊದ ಬೇಲೆ ಆಯಿಜ್ಜಿ. ಬಹುಶಃ ಬರೆದ್ ಆ ರಡ್ಡ್ ಬೇಲೆಲ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟ್‌ಗೇ ಆದುಪ್ಪೊಡು. ಅಂಚ ಸುರುತ್ತ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ರಡ್ಡೇ ವರ್ಸೊಡ್ ಪಂಡ ಜುಲಾಯಿ 1888ಟ್ ಮೇನ್ನರೆನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಲ ಅಚ್ಚಾದ್

ಬೊಳ್ಪುಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್‌ಲ ಶಬ್ದೊ, ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ನ ಕ್ರಮೊ ಹೆಚ್ಚ್ ಕಮ್ಮಿ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಕೊರ್ನ ಲೆಕ್ಕನೆ ಉಂಡು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಬ್ದೊಗ್ ತುಳುಟ್ಟ್ ಮಾತ್ರೊ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತೆರ್. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಬ್ದೊನ್ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಟ್ಟ್ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್) ಮಾತ್ರೊ ಕೊರ್ತೆರ್. ಬುಕ್ಕೊ ಮಾತ ಕ್ರಮೊಲ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ದಂಚನೆ. ಸುರುತ್ತ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ತಕ್ಕಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಯಾರುನಾತ್ ಮಲ್ಲ 'ಮುನ್ನುಡಿ' ಕೊರ್ನೇಡ್ಲಾವರೊ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಅಯಿನೇ ಬುಕ್ಕೊಲ ಪಣ್ಣರಪೋತ್‌ಜ್ಜಿ. ಇಂದುವೇ ಕಾರಣೊಡ್ಲಾವರೊ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಅವ್ವೇ ಪಾತೆರೊಗ್‌ಳೆನ್ ಬುಕ್ಕೊರೊ ಪಣ್ಪುಜ್ಜಿಂದ್ ಆರೇ ಪಣ್ತೆರ್. ಆಂಡ ನಾಮಪದೊನ್ ಸಾಧಿಸಾಪಿ ಪ್ರತ್ಯಯೊಗ್‌ಳೆನ ಒಂಜಿ ಪಟ್ಟಿನ್ ಈ ಮುನ್ನುಡಿಡ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಎಂಚ *-acy, -ance, -ence, -ess, -ing, -ism, -ment, -ness, -ship, -tion* ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತ್ಯಯೊಗ್‌ಳೆನ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ನಾಮಪದೊನ್ ಸಾಧಿಸಾವರ ಆಪುಂಡ ಅಂಚನೆ ತುಳಟ್ಟ್‌ಲ -ತನ, -ಅವು, -ತೆ, -ಆಳ್,-ಆಯೆ, -ಇಕೆ, -ವಂತೆ, -ಅವು.........ಇಂಚ ಕೆಲವು ಪ್ರತ್ಯಯೊಗ್‌ಳೆನ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ನಾಮಪದೊಕ್ಕುಳೆನ್ ಸಾಧಿಸಾಯರಾಪುಂಡುಂದ್ ತೋಜಾಯರ ಒಂಜಿ ಪಟ್ಟಿನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ :

-ness ಇಗೆ, ತನ, ತೆ, ತ್ವ *greatness* ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ ; *goodness* ಎಡ್ಡೆತನ; *unfitness* ಅಯೋಗ್ಯತೆ ; *fairness* ಯಥಾರ್ಥತ್ವ. ಇತ್ಯಾದಿ.

ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಅವ್ವೇ ಆಕಾರೊಡ್ 653 ಪುಟೊ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡುಂಡು. ಆಂಡ ಅಯಿಕ್ಕುಲ ಇಂದೆಕ್ಕುಲ ಒಂತೆ ವೆತ್ಯಾಸೊ ಉಂಡು. ಇಂದೆಟ್ಟ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ನಗ ದುಂಬುದ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಲೆಕ್ಕೊ, ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊಗ್ ಅರ್ಥೊಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಎಲ್ಯ ವೆತ್ಯಾಸೊನ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅಂಕೆ ಪಾಡ್‌ದ್ ಕೊರ್ತ್‌ಜ್ಜಿ. ಆ ಅರ್ಥೊಗ್‌ಳೆ ನಡುಟ್ಟ್ ಒಂಜಿ ಅರ್ಧವಿರಾಮೊ (;) ಪಾಡ್‌ದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮಳ್ತ್‌ಂಡಾತೆ. ಅಂಚನೆ, ದುಂಬುದ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಲೆಕ್ಕೊ ಮಸ್ತ್ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊಗ್‌ಳ್‌ಲ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡಿಜ್ಜಿ. ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿ. ಗಾದೆ, ನುಡಿಗಟ್ಟ್ ಇತ್ಯಾದಿ ತುಳು ಭಾಷೆದ ವಿಶೇಷ ವಿಷಯೊಗ್‌ಳ್‌ಲ ಇಜ್ಜಿ. ವ್ಯಾಕರಣ ಚಿಹ್ನೆ ಹೆಚ್ಚ್ ಕಮ್ಮಿ ಅವ್ವೇ ಕ್ರಮೊಟ್ಟುಂಡಡಲ ನಾಮವಿಶೇಷಣೊಗ್ ಆಳ್ಪ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ತ್‌ನ *adv.* ಪಣ್ಪಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಾಕ್ಷರೊನ್ ಮುಳ್ಪ ಬಜೀ *ad.* ನ್ಲಾತೇ ಕೊರ್ತೆರ್. ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ವಿಶೇಷೊ ಪಂಡ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ನವು ಒಂತೆ ವಿಚಿತ್ರೊ ತೋಜುಂಡು. ಉದಾ : Driver ಪಣ್ಪುನ ಶಬ್ದೊಗ್ 'ದೇರುನಾಯೆ, ಗಾಡಿ ದೇರುನಾಯೆ'ನ್ದ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಕಾರಣೊಲಾ ಉಂಡು. 'ದೇರುನಿ' ಪಣ್ಪುನೆಕ್ಕ್ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ 'to drive, drive away'ನ್ದ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತೆರ್. ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಬೇತೆ ನಮುನೆಡ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ಯರೆ

ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಸಾಧ್ಯೊ ಇಜ್ಜಿ. ಅವು ಸರಿ. ಆಂಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ದ Driver ಪಣ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ತುಳುಟ್ಟ್ 'ದೇರುನಾಯೆ' ಪಣ್ಪಿ ಅರ್ಥೊ ಅತ್ತ್. ಇಂಚ ತುಳುಕ್ಕ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಕೊರ್ನ ಅರ್ಥೊನೇ ತಿರ್‌ಗಾದ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳೆಗ್ ತುಳುಟ್ಟ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ನವು ಒಂತೆ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಆತ್ಂಡ್. ಅವ್ವೇ ಲೆಕ್ಕೊ Ankle ಪಣ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ 'ಗಿರಿಗೆ, ಮಣಿಗಂಟ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತೆರ್. ಈ 'ಗಿರಿಗೆ' ಪಣ್ಪಿ ಶಬ್ದೊ ದುಂಬುದ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ಡಿಜ್ಜಿ. ಬೇತೆ ಕಡೆಟ್ಲಾ ಸಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ. Bath ಪಣ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ 'ಜಲಕ್, ಸ್ನಾನ, ಮೀಪಾಟ'ನ್ಪ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತ್ ಬಕ್ಕೊ 'ಬೆಂದ್‌ರ್, ಬೆಂದ್‌ರ್‌ಕೊಟ್ಯ' ಪಣ್ಪಿ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತೆರ್. Bath ಪಣ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ 'ಬೆಂದ್‌ರ್'ನ್ಪಾವಡ್ 'ಬೆಂದ್‌ರ್‌ಕೊಟ್ಯ'ನ್ಪಾವಡ್ ತುಳುಟ್ಟ್ ಅರ್ಥೊ ಬರ್ಪುಜ್ಜಿ.

ಇಂಚಿನ ಕೆಲವು ಕುಂದುಕೊರತ್ತೆಗ್‌ಳ್ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಉಂಡಡಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಥವಾ ಬೇತೊಂಜಿ ಭಾಷೆಗ್ ತುಳುಟ್ಟ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ನ ನಿಘಂಟ್ ಇತ್ತೆ ಇಂದು ಒಂಜೇ ಇಪ್ಪುನೆ. ಅಂಚಾದ್ ತುಳು ಕಲ್ಪುರ ಬಯಕುನ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೊತ್ತಿಪ್ಪುನ) ಜನೊಕ್ಕ್‌ಳೆಗ್ ಇಂದು ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಸಕಾಯೊ ಮಳ್ಪುನಂಚಿನ ಬೂಕ್.

ಸಹಸ್ರಾರ್ಧ ತುಳುಗಾದೆಳು (1874) :

ಮೇನ್ನರ್ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಗ್‌ಳೆಗ್, ಶಬ್ದ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ತೊಂದಿಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತ್‌ಡೇ ಜನೊಕ್ಕ್‌ಳೆ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬೂರ್‌ನ ಗಾದೆಗ್‌ಳೆನ್‌ಲ ಪೆಜೊಂಡೆರ್. ಅಂಚ ಸಂಗ್ರಹಾಯಿನ ಗಾದೆಗ್‌ಳೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಐಸೂದು ಕಡತ್ತ್ಂಡ್. ಆ ಗಾದೆಗ್‌ಳೆನ್ ಮಾತ ಒಟ್ಟಿಗ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಬೂಕು ಮಳ್ತ್‌ದ್ 1874ಟ್ 'ಸಹಸ್ರಾರ್ಧ ತುಳು ಗಾದೆಳು' ಪಣ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಳ್ಪಾಯೆರ್. ಮುಳ್ಪ ಗಾದೆಗ್‌ಳೆನ್ ಅಕಾರಾದಿ ಕ್ರಮೊಟ್ಟೇ ಕೊರ್ತೆರ್. ಮುಳ್ಪದ ಗಾದೆಗ್‌ಳೆ ಕೆಲವು ನಮೂನೆಗ್‌ಳೆನ್ ತೂಲೆ :

ಕರ್ಬೊಗ್ ಕೊರಿ ನೀರ್‌ಲಾ ಬೆರಿಕ್ ಕೊರಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಪಿರಬರುವಾ?

ಕುರಿದ್ ಪೋಯಿ ಕುಂಬುಡೊಗು ಶೆಟ್ಟ್‌ದ್ ಪೋಯಿ ತಾರಾಯಿ

ಕೋಲು ರಡ್ಡ್ ಆವು, ನೀರ್ ರಡ್ಡ್ ಆವೋ?

ಗಾದೆಟ್ ಗಂಟ್ ಇಜ್ಜಿ, ನೀರ್‌ಡ್ ಅಂಟ್ ಇಜ್ಜಿಗೆ

ತರೆಕ್ ಮೈತಿ ನೀರ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ಬರು, ಕಾರ್‌ಗ್ ಮೈತಿ ನೀರ್ ತರೆಕ್ ಪೋವಾ?

ತಿರ್ತ್ ದೀಂಡ ಪಿಜಿನ್ ಕೊಣೊಪುಂದು, ಮಿತ್ತ್ ದೀಂಡ ಪಕ್ಕಿ ಕೊಣೊಪುಂದುಗೆ

ತೆಲಿಕೆದ ಅಣ್ಣೆವುನುಲಾ ಅರ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣೆವುನುಲಾ ನಂಬೆರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ

ತೌಡು ಮುಕ್ಕಿಲೆ ಪೋಂಡ ಉಮಿ ಮುಕ್ಕಿಲೆ ಬರುವೆ

ನಟ್ಟು ಪಾಲಾಯಿಗ್ ನಾಚಿಗೆ ಇಜ್ಜಿಡ ತಿನ್ಪಿ ಬಾಯಿಗ್ ಬಡಸ್ತನ ಇಜ್ಜಿಗೆ

ನರಮಾನ್ಯ ಗುಣ ಇತ್ತ್‌ದ್ ತೂವೊಡು, ನೀರ್‌ದ ಗುಣೊ ಜತ್ತ್‌ದ್ ತೂವೊಡು
ನಿರೆಕ್ ಕೆಬಿ ಪೊಟ್ಟು ಮಳ್ಪೊಡು, ಅಂಗಡಿಗ್ ಕಣ್ಣ್ ಪೋರೆ ಮಳ್ಪೊಡು
ಪತ್ತಿ ಗೆಲ್ಲ್ ಮುಳ್ಳು ಆಂಡ್, ಉಂತಿ ಗೆಲ್ಲ್ ಪಗಿದ್ ಪೋಂಡುಲು
ಮರಿ ತುಚ್ಚಿಂಡ ಮರ್ದ್ ಉಂಡು, ಅರಿ ತುಚ್ಚಿಂಡ ಮರ್ದ್ ಇಜ್ಜಿ
ಶೆಟ್ಟು ಸಮಯೊಡು ಬುದ್ಧಿ ಇಜ್ಜಿ, ಸೈಪಿ ಸಮಯೊಡು ಮರ್ದ್ ಇಜ್ಜಿ. -ಇತ್ಯಾದಿ.

'ಸಹಸ್ರಾರ್ಥೊ' ಪಂಡ ಐನೂದು. ಐನೂದು ಗಾದೆಲುಂದ್ ಪುದರ್ ಕೊರ್ತೆರಡಲ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಒಟ್ಟ್‌ಗ್ 614 ಗಾದೆಗ್‌ಳುಳ್ಳೊ. ಮೇನ್ನರ್ ಉಂದೆಟ್ಟುಪ್ಪುನ 614ನ್‌ಲ ಗಾದೆಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡಲ ಆವು ಪೂರ ಗಾದೆಗ್‌ಳತ್ತ್; ಕೆಲವು ಬಜೀ ಒಂಜಿ ಹೇಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಪಾತೆರೊದ ಒಂಜಿ ತುಂಡ್. ಉದಾ : 'ಅಂಟ್ ಪತ್ತ್‌ಂಡ್', 'ಕಣ್ಣ್ ಅಲ್ಯುಂಡು', 'ಬಂಜಿ ಮಲ್ಲೆ ಉಂಡು' ಇತ್ಯಾದಿ. ಬಹುಶಃ ಇಂಚನ ಹೇಳಿಕೆಗ್‌ಳೆನ್ ಮಾತ ದೆತ್ತ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಒರಿಪ್ಪಿ ಗಾದೆಗ್‌ಳೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಐನೂದು ಆವಾತೆ. ಆವ್ವೆಂಚಲ ಉಪ್ಪಡ್, ಇಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಸಂಗ್ರಹೊನ್ ಮೇನ್ನರ್ ಆ ಕಾಲೊಡೇ ಮಳ್ತ್‌ನವು ತುಳುಕ್ಕ್ ಸಂದ್‌ನ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಸೇವೆ.

ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಳು :

ಮೇನ್ನರ್ ತನ್ನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬೇಲೆಗ್‌ಳೆ ನಡುಟ್ಟ್ ಭೂತಕೋಲೊದ ಸಂದರ್ಭೊಡ್ ಪಣ್ಪುನ ಪಾಡ್ದನೊಗ್‌ಳೆನ್‌ಲ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ತೆರ್. ಅಂಚಿನ ಸಂಗ್ರಹೊನ್ ಒಟ್ಟ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ 1886ಟ್ ಅಚ್ಚ ಮಳ್ಪಾಯೆರ್. ಉಂದೆಟ್ಟ್ 21 ಪಾಡ್ದನೊಗ್‌ಳಳ್ಳೊ. ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕಡೆತ್ತ ಒಂಜಿ ಪಾಡ್ದನೊದ ಸಾರಾಂಶೊನ್ ಮಾತ್ರೊ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಕೊರ್ತೆರತ್ತ್‌ಂದೆ ತುಳುಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ದನೊನ್ ಕೊರ್ತ್‌ಜ್ಜೆರ್. ಆ ಬೂಕ್‌ಡುಪ್ಪುನ ಪಾಡ್ದನೊಗ್‌ಳೆ ಪಟ್ಟಿ ಇಂಚ ಉಂಡು :-

೧. ಬೊಬ್ಬರ್ಯೆ
೨. ಪಂಜುರ್ಲಿ I
೩. ಪಂಜುರ್ಲಿ II
೪. ಜುಮಾದಿ I
೫. ಸಾರಾಳ ಜುಮಾದಿ II
೬. ಜಾರಂತಾಯ
೭. ಕಾಂತುನೆಕ್ರಿ ಭೂತ
೮. ಮಗ್ರಂದಾಯ
೯. ಕಲ್ಕುಡೆ

೧೦. ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ

೧೧. ಪೊಸ ಭೂತ

೧೨. ಪೊಸ ಮಹಾರಾಯೆ

೧೩. ಅತ್ತಾವರ ದೆಯ್ಯೊಂಗುಳು

೧೪. ಮುಡದೇರ್ ಕಾಳಭೈರವೆ

೧೫. ತೊಡಕಿನಾರ್

೧೬. ದೇಯಿ ಬೈದ್ಯೆದಿ

೧೭. ಕೋಟಿ ಚೆಣ್ಣಯೆ I

೧೮. ಕೋಟಿ ಚೆಣ್ಣಯೆ II

೧೯. ಧೂಮಾವತಿ ಭೂತ

೨೦. ಪಂಜುರ್ಲಿ III

೨೧. ಪಿಲಿಚಾಮುಂಡಿ (English)

ಮೇನ್ನರೆನ ಪಾಡ್ದನೊದ ಸ್ವರೂಪೊ ಎಂಚಿನವುಂದ್ ಒಂತೆ ತೂಕೊ. ಈ ಸಂಗ್ರಹೊಡುಪ್ಪುನ 'ಪೊಸ ಮಹರಾಯೆ' ಪಣ್ಪಿ ಭೂತೊದ ಪಾಡ್ದನೊ ಇಂಚ ಸುರುವಾಪುಂಡು:-

'ಆ ಯೇ ಪೊಂಕುಳೆ ಸಾವಡಿಡ್ ಸಾವಿರ ಬೋಂಡೊಡು ಕಳಸೆ ಅರಿತ ಮುದುರೆಡ್ ಸಾರಂಬಳ್ಳ ಪೊರಿಟ್ ವರಿ ಬೂತ ಪೊಸ ಮರ ಜಾವದೆ ದೇವತೆ ನಾಲ್ ಗುತ್ತುಡು ನಾಲ್ ಕಂಬುಳ ಉಂಡುಯೇ, ನಾಲ್ ಗುತ್ತುಡು ನಾಲ್ ಕಂಬುಳ ಇಪ್ಪುನಗ ಕಲ್ತೆಡ್ ಕೋಡಿ ಕಂಬುಳ ಕೋರುನಿ ಬಯ್ಯಡ್ ನೇಮ, ಅಪಗ ನೇಲ ಗುತ್ತುದು ಬಾರಿನಾರ್ ಐತ ಸೆಟ್ಟಿವಾಳ್ ಕೊರ್ಯೆರ್‌ಯೇ, ಪೆರಳ ಪೂರ್ವದ ಕಂಚಿಕಡು ಮುಟ್ಟು ಸಾಮಾನ್ ದೆತ್ತೆರ್, ದೀವಲತ್ತ ಬೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ್ ಮಾಡ ಮಳ್ತೆರ್‌ಯೇ........ಯೇರ್ದೇ ಪೊಣ್ಣೇ ಮುಸ್ರೆದ ಕುಂಟು ದೆತ್ತೊಣ್ಣ. ಗುವ್ವೆಲ್‌ಗ್ ಪೋಯಿ ಮೀಯೆರೆಂದೆರ್, ಪೋನಗ ಗುವ್ವೆಲ್ಡ್ ನೀರಿದ್ದಿ, ಮುಳಿ ಬೊಟ್ಟಿ ಗುತ್ತುಗು ಪೋಯೇಂದೆರ್, ಮುಳಿ ಬೊಟ್ಟಿ ಗುತ್ತುಗು ಪೋನಗ ಕಂಬುಳ ರಡ್ಡ್ ಕಡತೆರ್, ದೆಯ್ಯಾಂಗುಳೆ ಮಾರ್‌ಗ್ ಪೋನಗ ಪೊಣ್ಣುಳೆನ್ ಮಾಯಕ ಮಳ್ತೆ ಪೊಸ ಮಹರಾಯೆ..........'

ಈ ಬೂಕ್‌ಡಿಪ್ಪುನ ಕೆಲವು ಪಾಡ್ದನೊಳ್‌ಗ್ ಇಂಚ ಪಾಡ್ದನೊದ ನಮೂನೆಡೇ ಉಂಡಡಲ ಕೆಲವು ಮಾತ್ರೊ ಸಾಮಾನ್ಯೊ ಪಾತೆರುನ ತುಳುತ್ತ, ಆಯಿಟ್ಟ್‌ಲ ಕತೆ ಪಣ್ಪುನ ನಮೂನೆಡ್ ಇತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ಉದಾಹರಣೆಗ್ , ' ಧೂಮಾವತಿ ಭೂತ' ಪಣ್ಪಿ ಪಾಡ್ದೊನೊನ್ ತೂವೊಲಿ :-

'ಪೊಂಜಿ ದಿನೊಟು ಚೌಟೆರೆ ಆರಂತಡೆಟ್ ಚೌಟೆರ್ ಅರಸು ಗದ್ದಿಗೆಡ್

ಕುಳ್ಳೊಣ್ಬುಪ್ಪುನಗ, ತಿರ್ತ್ ಸಭೆಟ್ ಮಂತ್ರಿಲಾ ತಳವಾರೆಲಾ ಹರಿಕಾರೆ ಲಾ ಗುರುಕ್ಕಾಲ್ಗುಲಾ ಪ್ರಜೆಲಾ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಕುಳ್ಳೊಣ್ಬು ಇತ್ತೆರ್. ಆ ಸಮಯೊಡು ಔಳು ಉಳ ಮುಂದಿಲ್‌ಡ್ ವೊಂಜಿ ಮಲ್ಲವು ಗೋವೆ ಕುಕ್ಕುದ ಮರ ಇತ್ತ್ಂಡ್, ಆ ಮರಟ್ ಪದ್‌ರಾಡ್ ತಿಂಗೊಳುಲಾ ಕುಕ್ಕು ತಪ್ಪಂಧ್, ಅವು ಯೆಂಚೆಂದ್‌ಂಡ, ಆ ಮರಟ್ ವೊಂಜಿ ಗೆಲ್ಲ್‌ಡ್ ತಪ್ಪು ತೆಗ್‌ಲ್‌ನಗ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಗೆಲ್ಲ್‌ಡ್ ಪೂ, ಆ ಗೆಲ್ಲ್‌ಡ್ ಪೂ ಪೋನಗ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಗೆಲ್ಲ್‌ಡ್ ಕುಕ್ಕುಮುಡಿ......... ಇಂಚ ಉಪ್ಪುನಗ, ಆ ಸಮಯೊಡು ಆ ಮರತ ಗೆಲ್ಲ್ ಮೂಡಯಿ ಭಾಗೊಡ್ದು ತನ್‌ಕ್ ತಾನೇ ಒಂಜಿ ಗೆಲ್ಲ್ ಪಗಿದ್ ತಿರ್ತ್ ಬೂರ್‌ಂಡ್, ಬೂರುನೈನ್ ತೂದು ಚೌಟೆರ್ಲಾ ಕೂಡುದಿ ಸಭೆ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡೆದ್ ಚೌಟೆರೆ ಕೈತಡೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡಿನಿ ದಾನೆಂದ್‌ಂಡ-..........'

ಮಾತ್ರೊ ಅತ್ತಂದೆ ಮುಳ್ಪದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಡ್ದನೊಗ್‌ಳೆನ್ ಬಹುಶಃ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಬೇಲೆಡ್ ಸಹಾಯೊ ಮಳ್ತ್‌ನ ಕಾಪುದ ಮಧ್ವರಾಯೆರ್, ಮೂಲ್ಕಿದ ಸೀತಾರಾಮೆರ್, ಕುದ್ಲದ ಸರ್ವೋತ್ತಮ್ ಪೈ ಬುಕ್ಕೊ ಇಸ್ರೇಲ್ ಆರಸ್ಪ್ - ಮುಕ್ಳೇ ಬರೆತ್ ಕೊರ್ನೆ ಆದಿಪ್ಪುಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ಈ ಪಾಡ್ದನೊಗ್‌ಳೆ ಭಾಷೆ ಆ ನಮುನೆ ಉಂಡು. ಆಯಿಟ್ಟ್‌ಲ ' ಧೂಮಾವತಿ ಭೂತ' ಪಣ್ಪಿ ಪಾಡ್ದನೊಟ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬಡಕ್ಕಾಯಿ ಕಡೆತ್ತ ಬ್ರಾಣೆರೆ ಭಾಷೆ ಸರಿಯಾದ್ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಉದಾ :-

'......... ವೈಕುಂಠೊಡು ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರುಪ್ಪುನಗ, ಆದಿತೇಯೆರಾಯಿ ಮುಪ್ಪತ್ತಮೂಜಿ ಕೋಟಿ ದೇವತೆಳುಲಾ ಕಣ್ವಾದಿ ಮುನಿಳುಲಾ ನಾರದಾದಿ ಋಷಿಳುಲಾ ವಿದ್ಯಾಧರಾದಿ ಭೂತ ಯೋನಿಳುಲಾ ಊರ್ವಶ್ಯಾದಿ ಅಪ್ಸರ ಸ್ತ್ರೀಳುಲಾ ಆ ದೇವೆರೆ ಪಾದಸೇವೆ ಮಳ್ತೊಣ್ಬುಪ್ಪುನಗ ವೊಂಜಿ ದಿನೊಟು ಬ್ರಹ್ಮೆ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರೆ ದರ್ಶನ ಮಳ್ಪೊಡು ಅಂದ್‌ದ್ ಬನ್ನಗ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ ಜಯವಿಜಯೆ ಇಪ್ಪಿನಾಕುಳು ಇರುವೆರ್ ಕಾವಲ್‌ದಾಕುಳು ಇತ್ತೆರ್...... ಅಂಚನೆ ಆರ್ ಉಳಯಿ ಪೋದು ದೇವೆರೆನ್ ತೂದು ದುಂಬು ಜಯಜಯ ಜಗದ್ಭರಿತ ಈರೇಳ್ ಪದ್‌ನಾಲ್ ಲೋಕೊಡುಲಾ ದಿಂಜಿದಿಪ್ಪುನಾಯಾ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕಾ, ನಿತ್ಯ ಶುದ್ಧ ನಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಲ ನಿರಂಜನ, ನಿರಾಮಯ, ನಿರಾಲಂಭ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪ ವಿರಾಡ್ರೂಪ ಅಂದ್‌ದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬ್ರಹ್ಮೆ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಳ್ಪುನಗ, ದೇವೆರ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊರುದು ಪಂಡಿನಿ - ದಾನೆ ಬ್ರಹ್ಮಾ , ನಿನ ಅಧಿಕಾರ ನಡಪುಡೊಣುದು ಸಂತೋಷೊಡುಳ್ಳನಾ, ಮಾತ ಲೋಕೊಳೆದ್ ಪ್ರಪಂಚೊಳು ಸಮೊಟು ನಡಪುಂಡಾ ಅಂದ್‌ದ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊರುನಗ ಬ್ರಹ್ಮೆ ಅರಿಕೆ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡಿನಿ ದಾನೆಂದ್‌ಂಡ ....' - ಈ ಭಾಷೆ ಬ್ರಾಣೆರತ್ತಂದೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಎರ್‌ಲ ತುಳುಟ್ಟ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ಪುಜೆರ್. ಮುಳ್ಪದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಡ್ದನೊಳೆದ್, ' ಕೊಳ್ಪುಂಡ', ' ಶಿದ್ಧೆ, ', ' ಪಳಯಿ', ' ವರುಷ', ' ಭೋಗ', ' ಧೂಮಾವತಿ' ,'ಕಾರಣೀಕ ', ' ಸಂತೋಷ', '

ಅಭಿಷೇಕ', ' ವ್ಯಥೆ', ' ಪ್ರಾರ್ಥನೆ', ' ಸನ್ನಿಧಾನೊ', ' ಆಶ್ಚರ್ಯ' - ಇಂಚಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುಟ್ಬಾವಡ್ ಪಾರ್ದನೊಗ್‌ಳೆಡಾವಡ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ಪಂದ್‌ನ ಮಸ್ತ್ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳ್ ಪ್ರಯೋಗಾತೊ.

ಈ ಬೂಕ್‌ದ ಅಂಚನೆ, ಪಾಡ್ದನೊಗ್‌ಳೆ ವಿಚಾರವಾದ್ ಮೇನ್ನರೆರ್ ಈ ಬೂಕ್‌ದ ' ಮುನ್ನುಡಿ'ಟ್ಟ್ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿ ಪಣ್ತೆರ್. ಆರ್ ಪಣ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕೊ :

'.......... ಎಂಚ ಒಂಜಿ ವೈದ್ಯೆ (ಡಾಕ್ಟರ್) ಕಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಕೆಲವು ವಿಷಯೊಗ್‌ಳೆನ್‌ಲ ಕಲ್ಪೊಡ್ರಾಪುಂಡೊ ಅಂಚನೆ (ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್) ಮಿಶನ್‌ದ ಬೇಲೆದಾಕ್‌ಳಂಲ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮತೊಕ್ಕ್ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದುಪ್ಪುನ ಸಾಹಿತ್ಯೊನ್‌ಲ ಇಷ್ಟೊ ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡಲ ಕಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಈ ಕತೆಕ್ಕ್‌ಳ್ ದಾಲ ಉಪಯೋಗೊ ಇಜ್ಜಿ, ಆಂಡ ಭೂತಾರಾಧನೆದ ಟೊಳ್ಳುತನೊತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಒಂಜಿ ಮಾಹಿತಿ ಕೊರ್ಪುಂಡು........ ಅವ್ವೇ ಪೊರ್ತ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದನೊಳ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆದ ಕೆಲವು ಪೊಸ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳೆನ್, ನುಡಿಗಟ್ಟ್‌ಗ್‌ಳೆನ್ ಮಾತ ಕೊರ್ಪೊ. ಉಂದು ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳೆಗ್ ಭೂತಾರಾಧಕೆರೆ ವಾಡಿಕೆನ್, ಭಾಷೆನ್, ಧರ್ಮೊನ್ ಮಾತ ಕಲ್ಪಿಯರ ಅನುಕೂಲೊ ಮಳ್ತ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಮಿಶನರಿ ಬೇಲೆದಾಕ್‌ಳೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಅತ್ತಂದೆ ಈ ಕತೆಕ್ಕ್‌ಳೆಗ್ ಪ್ರಚಾರೊ ಕೊರ್ಯರ ಬೋಡಾದ್ ಈ ಬೂಕ್‌ನ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಳ್ತ್‌ನೆ ಅತ್ತ್. ಈ ಬೂಕ್‌ದ ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿ ಸಂಖ್ಯೆದ ಪ್ರತಿಕ್ಕ್‌ಳೆನ್ ಮಾತ್ರೊ ಅಚ್ಚಿ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಆಸಲ್ ಬೆಲೆಕ್ಕೇ ಉಂದೆನ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳೆಗ್‌ಲ ಆಯಿಕ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಬೇಲೆ ಮಳ್ಪುನಾಕ್‌ಳೆಗ್‌ಲ ಕೊರ್ತ್‌ನೆ ಅತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಏರೆಗ್‌ಲ ಅತ್ತ್; ವಾ ಉದ್ದೇಶೊಡ್‌ಲ ಬೇತೆ ಏರೆಗ್‌ಲ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಆವಡ್ ಬೆಲೆಕ್ಕಾವಡ್ ಕೊರ್ಯರ್‌ನೇ ಬಲ್ಲಿ'ನ್ಡ್ ಪಣ್ತೆರ್. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಮೇನ್ನರೆರ್ ಪಾಡ್ದನೊ ಮಳ್ತ್‌ನೆತ ಉದ್ದೇಶೊ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು.

ಆರ್ ಪಾಡ್ದನೊಗ್‌ಳೆನ್ ವಾ ಉದ್ದೇಶೊಡೇ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ಪಡ್, ಆ ಸಂಗ್ರಹೊಡ್ಡಾವರೊ ಕೆಲವು ಪಾಡ್ದನೊಗ್‌ಳೆ ರೂಪೊ ಆನಿ ಎಂಚತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಣ್ಪುನೆತ್ತ ಒಂಜಿ ಸೂಚನೆ ನಂಕ್ ಇತ್ತೆ ಸಿಕ್ಕುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದು ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನ ಬೂಕ್.

ಮೇನ್ನರೆನ ಬೇತೆ ಕೃತಿಕ್ಕ್‌ಳ್ :

ಈತ್ತೇಟಗ ಪಣ್ಣಾವು ಮೇನ್ನರ್ ರಚನೆ ಮಳ್ತ್‌ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿನ ತುಳು ಕೃತಿಕ್ಕ್‌ಳ್, ಇಂಬೆನ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಮೇನ್ನರ್ ರಚನೆ ಮಳ್ತ್‌ನ ಬೇತೆಲ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಕೃತಿಕ್ಕುಳ್ ಉಂಡುಂದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ಅವು ಇತ್ತೆ ತೂವರಲ ಸಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ. ಆಯಿಟ್ಟ್ ಒಂಜಿ, 1878 ಟ್ ಅಚ್ಚಾಯಿನ I Too Have a House ಪಣ್ಪುನವು. ಉಂದು 1888ಟ್ ಪುನಮುದ್ರಣೊ ಆಂಡ್. ನಾಲೊಂಜಿ ಕೃತಿ Manufacture of Toddy and Arrack (Is it right for

Christians to manufacture and sell Toddy and Arrack) ಪಣ್ಬುನವು ಉಂದುಲ 1889ಟ್ ಅಚ್ಚಾಂಡ್. 1889ಟ್ The Proverbsಪಣ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಕೃತಿಲಾ ಬೊಳ್ಪುಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಭೂತಕೋಲೊದ ಮಾತ ವಿವರೊಗ್‌ಳೆನ್ ತೆರಿಪ್ಪಾವಿ A Tract on Bhutas ಪಣ್ಪ ಒಂಜಿ ಕೃತಿನ್‌ಲಾ ಮೇನ್ನರ್ ಬರೆತೆರ್.

ಮೇನ್ನರ್ ಪಂಡಿತೆರಾದ್ :

ಮೇನ್ನರ್ ಭಾಷೆ- ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ ಎಂಚ ಮಲ್ಲ ಪಂಡಿತೆ (ವಿದ್ವಾಂಸೆ)ರೋ ಜನೊಕ್ಕ್‌ಳೆ ಕಾಯಿಲೆ ಕಸಾಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪುನ ' ಪಂಡಿತೆರ್'ಲಾ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಹಳ್ಳಿದ ಜನೊಕ್ಕ್‌ಳೆಗ್ ಎಲ್ಯೆಲ್ಯ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಸಾಟುನಂಚಿನ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪುನೆಡ್ ಬಾರೀ ಬಿರ್ಸಾರಾದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಆರ್ ಜನೊಕ್ಳೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಬೋಡಾಯಿನ ನರಮಾನಿಯಾದ್ ಜನೊಕ್ಳೆಡ್ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಪಡೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರೆನ ಬಗ್ಗೆ, ಆರ್ ಕೊರ್ಪುನ ಮರ್ದ್‌ದ ಬಗ್ಗೆ ಜನೊಕ್ಳೆಗ್ ಏತ್ ವಿಶ್ವಾಸೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ ಏತೇತೋ ಮೈಲ್ ದೂರೊಡ್ದ್ ಜನೊಕ್ಳು ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ನಲ್ಪೊ-ಐವೊ ಜನೊ ಆರ್‌ನ ಚಾವಡಿಡ್ ಕಾತೊಂದಿತ್ತ್‌ನವುಲ ಉಂಡುಂದು ಪಣ್ಪೆರ್.

ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬಯ್ಯನಗ :

1858 ನೆ ಇಸವಿಡ್ ಭಾರತೊಗ್ ಬತ್ತಿ ಮೇನ್ನರ್ ಮುಳ್ಪ ತುಳು, ಕನ್ನಡೊ ಕಲ್ತೊಂದ್ ಬೂಕ್ ಬರೆವೊಂದ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊದ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆರ್. ಆಯಿಕ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಊರೂರ್ ತಿರ್‌ಗ್ಯೆರ್. ಜನೊಕ್ಕ್‌ಳೆ ಸಂಪರ್ಕೊ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಆಂಡ್. ಆರ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿ ಪಂಡಿತೆರ್‌ಲಾ ಆದಿತ್ತ್‌ನೇಡ್ ಜನೊಕ್ಳ್ ಬುಕ್ಕೊಲ ಆರೆನ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತೆರ್. ಉಲ್ಲಾಸೊ ಗಲ್ಮೆನೊದ ಎಡ್ಡೆಗುಣೊ ದೇವೆರೆ ಮಿತ್ತ್ ಎಡ್ಡೆ ವಿಶ್ವಾಸೊ ಜನೊಕ್ಕ್‌ಳೆ ಮಿತ್ತ್ ಎಡ್ಡೆ ಪ್ರೀತಿ, ತುಳುತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಅಭಿಮಾನೊ - ಇಂಚಿನ ಮಾತ ಗುಣೊಲ ಆರೆನ ನಡತ್ತೆಡ್ ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಮೇನ್ನರ್ ಬೇತೆ ದೇಶೊಡ್ದ್ ಈಡೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮಲ್ತ್‌ನ ಬೇಲೆ ಒಂಜೇ ಕಡೆಟ್ ಕುಳ್ಳುದ್ ಮಳ್ಪುನಂಚಿನವತ್ತ್. ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರಾವಡ್, ತುಳು ಶಬ್ದ ಸಂಗ್ರಹೊದ ಕೆಲಸಾವಡ್ ಒಂಜಿ ಕೋಡಿಡ್ ಕುಳ್ಳಂದೆ ನಾಲ್ ಊರ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಮಳ್ಪುನವು. ಆ ನಮೊನೆ ತಿರ್ಗ್‌ನಗ ಒಂಜಿ ಕಡೆತ್ತ, ಒಂಜಿ ಊರುದ ಹವೆ, ನೀರ್, ಆಹಾರೊ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಸಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾನಗ ದೇಹೊದ ಆರೋಗ್ಯೊ ಕ್ರಮೊ ತಪ್ಪುಂಡು. ಕಡೆಕಡೆಕ್ಕಾಯಿನಗ ಮೇನ್ನರೆಗ್‌ಲ ಉಂದುವೇ ಅವಸ್ಥೆ ಆಡ್ರೋಂಡ್. ೧೮೭೦ ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಆರೆನ ಆರೋಗ್ಯೊ ಹಾಳಾಂಡ್. ಆರೆಗ್ ಅಂಚ ಆಯಿನೆನ್ ತೂದ್ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ಆರೆನ ಆರೋಗ್ಯೊ

ಸರಿಯಾವರ ಬೋಡಾದ್ ಹವೆ ಪಗರ್ಪ್ಯರಂದ್ ಆರೆನ್ ತಮುಳುನಾಡ್‌ದ ನೀಲಗಿರಿ ಪಣ್ಪಿ ಊರ್‌ಗ್ ಕಡಪ್ಪುಯೆರ್. ಆಳ್ಪ ಕೆಲವು ತಿಂಗೊಳು ಇತ್ತ್ಂಡಲ ಆರೋಗ್ಯೊಗ್ ದಾಲ ಗುಣಾಯಿಜ್ಜಿ. ಅಂಚ ಆಳ್ಪಡ್ದ್ ವಾಪಾಸ್ ಬತ್ತೆರ್. ಮೇನ್ನರೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ನ ಈ ಅವಸ್ಥೆ ತೂದ್ ಆರ್ ನಾಣ ಭಾರತೊಡೇ ಸಯ್ಪಿರಾ ದಾನ್ಯೋಂದ್ ಪೋಡಿತ್ತ್‌ದ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ಆರೆನ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯೊದ ಬೇಲೆಬುಡ್ದ್ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ದೆತೊಣ್ಯರ ಆರೆಗ್ ಎಡೆ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಮಾತ್ರತ್ತ್ಂದೆ ಮೇನ್ನರೆಗ್ ತನ್ನ ಊರ್‌ಗ್ (ಜರ್ಮನಿಗ್) ಪೋವರ ಅವಕಾಸೊ ಸಿಕ್ಕ್ಂಡ್. ಅಂಚ ಮೇನ್ನರ್ ತನ್ನ ಊರ್‌ಗ್ ಪಿದಾಡ್ಯೆರ್. ಪಿದಾಡ್ನಗ ಜನೊಕ್ಕುಳ್‌ಲ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್‌ಲ ಒಟ್ಟಾದ್ ಆರೆನ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸೊಡ್ ಆರೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಪಣವು ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಕೋರ್ಯೆರ್. ಅಂಡ ಉದಾರಗುಣೊತ ಮೇನ್ನರ್ ಆ ಪಣವುನ್ ತನ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ಪಂದೆ ಆ ಪಣವುಡ್ ಒಂಜಿ ಆರಾಮಕುರ್ಚಿ (ಈಸಿಚೆಯರ್)ನ್ ದೆತ್ತೊಂದ್ ಮಂಗಳೂರ್‌ದ ' ಆರ್ಗನ್ ಫಂಡ್'ಗ್ ದಾನೊ ಮಳ್ತೆರ್.

ಅಂತೂ 1891 ನೇ ಇಸವಿದ ಮಾರ್ಚಿ ತಿಂಗೊಳು ಸುರೂಕ್ ಮೇನ್ನರ್ ಭಾರತೊದ, ಆಯಿಟ್ಲ್‌ಲ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತನ್ನ ಬೇಲೆನ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಇದ್ಯಾಂದೆ ಬುಡ್ದ್ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟಿ ಊರ್ ಜರ್ಮನಿಗ್ ವಾಪಾಸ್ ಪೋದೆತ್ಯೆರ್. ಆಡೆಗ್ ಎತ್ತ್‌ದ್ ಕೆಲವು ವಾರೊ ಮಾತ್ರೊ ಇತ್ತೆರಾತೆ. 1891 ನೇ ಇಸವಿ ಏಪ್ರಿಲ್25ನೇ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ , ಜರ್ಮನಿದ ಪುರ್ಟೆಂಬರ್ಗ್‌ದುಪ್ಪಿ ಸೀಹಾಫ್ ಪಣ್ಪಿ ಊರ್‌ಡ್ ತನ್ನ ಪರ್ದಿನ ಇಲ್ಲಾಳ್ ತೀರ್‌ದ್ ಪೋಯೆರ್. 1860 ನೇ ಇಸವಿಡ್ದ್ ಆರೆನ ಮಾತ ಬೇಲೆಡ್‌ಲಾ ಸಹಾಯಕಿಯಾದ್‌ಲಾ ಒಟ್ಟ್‌ಗ್ ಇತ್ತ್‌ನ ಆರೆನ ಬುಡೆದಿ ಸ್ಪಟ್ಗರ್ಟ್‌ದ ಕೊರ್ನ್ತಲ್ ಪಣ್ಪುನಾಡೆಗ್ ಪೋದ್ ಆಳ್ಪ ಉಂತ್ಯೆರ್.

ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ಡ್ 34 ವರ್ಸೊ ಸೇವೆ ಸಂದಾಯಿನ ಮೇನ್ನರ್ ಏತೆಡ್ಡೆ ಗುಣೊತ್ತಾರ್ ಪಣ್ಪುನೆನ್, ಆರೆನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದ್ ಮಂಗಳೂರ್‌ಡಿತ್ತಿ ಶ್ರೀ ಓತ್ತ್ ಪಣ್ಪುನಾರ್" ಏತೋ ಕಾಲೊಮುಟ್ಟ ಸಿಕ್ಕಂದ್‌ನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ನಂಬಿಗೆದ ದೋಸ್ತಿನ್ ಎಂಕುಳು ಕಳೆವೊಂಡೊ"ನ್ದ್ ಪೊಗರ್‌ದೆರ್.

ಬೇತೆ ದೇಶೊಡ್ ಪುಟ್ಟ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ತುಳುತ್ತ ಸೇವೆಡ್ ಜುವೊ ತರೆತ್ತ್‌ದ್ ನಿಘಂಟ್‌ದಂಚಿನ ಭಾರೀ ಮಲ್ಲ ಕಾಣಿಕೆನ್ ಕೊರ್‌ದ್, ತುಳುವೆರ್ ಏಪೊಗ್‌ಲ ತನ್ನನ್ ಮರಪ್ಪಂದಿನಂಚನೆ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ತೀರ್‌ದ್ ಪೋಯಿನ ರೆವರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ಟ್ ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಸಬಿನೆಂಪುಗಾದ್ ಇಂದೊಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಬರವು ಕಾಣಿಕೆ.

ರೆವ| ಆಗಸ್ಟ್ ಮೇನ್ನರೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗ್‌ಳ್ :

೨೨ - ೨- ೧೮೨೮	:	ಜರ್ಮನಿದ ಒಸ್ಸಿಲ್‌ಡ್ ಜನನೊ.
೧೮೫೬	:	ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ಗ್ ಸೇರ್‌ನೆ.
೨೩ - ೨- ೧೮೫೮	:	ಭಾರತೊಗ್ ಬತ್ತ್‌ನೆ ; ಅವ್ವೇ ವರ್ಸೊ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ತುಳು ಕಲ್ಪುರ ಸುರು ಮಳ್ತ್‌ನೆ ; ರೆವ | ಜೆ. ಜೆ. ಅಮ್ಮನ್ ಇಂಬೆರೆನ ಸಹಾಯೊ ; ಉಡುಪಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಉಂತ್‌ನೆ.
೧೮೬೦	:	ಮೇನ್ನರೆನ ಬುಡೆದಿ ಭಾರತೊಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮೇನ್ನರೆಗ್ ಸಹಾಯಕಿ ಆದ್ ಸೇರ್‌ನೆ.
೧೮೬೨	:	ಮೂಲ್ಕಿಗ್ ಪೋದ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಆಳ್ಪಡ್ದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಹಳ್ಳಿಗ್ ಮತಪ್ರಚಾರೊಗ್ ಪೋಯಿನೆ.
೧೮೬೪	:	(ಮೇನ್ನರೆನ ಗೀತೊಗ್‌ಳುಪ್ಪು) ' ತುಳು ಗೀತೊಳು' ಬೂಕು ಸುರುಟ್ ಪ್ರಕಟಾಯಿನೆ ; ಮೇನ್ನರ್‌ನ ಬುಡೆದಿ ಗತಿ ಇದ್ಯಾಂತಿ ಪೊಣ್ಣುಜೋಕ್ಳೆನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ದೆತ್ತೊಂಡ್‌ನೆ.
೧೮೬೫	:	ಸಾಂತೂರ್‌ಗ್ ಪೋದ್ ಜೋಗಿ ಪಣ್ಬುನಾಯನ್ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತೊಕ್ಕ್ ಸೇರ್ಸಾಯಿನೆ; 'ಸಾಂತೂರ್ ಸಂಗತಿ.'
೧೮೭೨	:	ಉಡುಪಿ ಕ್ರೈಸ್ತಸಭೆತ್ತ ಅಧಿಕಾರೊ ಸಿಕ್ಕ್‌ನೆ.
೧೮೭೪	:	'ಸಹಸ್ರಾರ್ಥ ಗಾದೆಳು' ಬೂಕ್‌ದ ಪ್ರಕಟಣೆ.
೧೮೭೮	:	ಕುಡಲಗ್ ಪೋಯಿನೆ; ಕುಡಲದ ಕ್ರೈಸ್ತಸಭೆತ್ತ ಅಧಿಕಾರೊ ಸಿಕ್ಕ್‌ನೆ, I too have a house ಬುಕ್ಕೊ Manufacture of Toddy and Arrack ಪಣ್ಪ ರಡ್ಡ್ ಬೂಕ್‌ಗ್‌ಳೆ ರಚನೆ.
೧೮೭೯	:	೧೮೭೯ಡ್ದ್ ೧೮೮೨ ಮುಟ್ಟ ಕ್ರೈಸ್ತ 'ಸಭಾಪತ್ರ'ದ ಸಂಪಾದಕತ್ವೊ (ಸಿ. ವತ್ಸ ಇಂಬೆರೆನೊಟ್ಟುಗ್)
೧೮೮೧	:	A Canerese Tune Bookದ ತಯಾರ್.
೧೮೮೨	:	ಮೇನ್ನರ್ ಸದಸ್ಯೆರಾದ್ ಇತ್ತ್‌ನ ಪರಿಷ್ಕಾರ ಸಮಿತಿ ತುಳುಕ್ಕ್ ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ತ್‌ನ 'ಪೊಸ ಒಡಂಬಡಿಕೆ' (New Testament)ದ ಪ್ರಕಟಣೆ.

೧೮೮೩	:	ಕೊಂಕಣಿ ಬೂಕ್‌ದ ಪ್ರಕಟಣೆ.
೧೮೮೪	:	ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್ ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲ್‌ಗ್.
೧೮೮೫	:	ಕುಡಲದ ಕ್ರೈಸ್ತಸಭೆತ್ತ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ; ಭಾರತೊಡಿತ್ತಿ ಬಾಸೆಲ್ ಜರ್ಮನ್ ಇವೆಂಜಲಿಕಲ್ ಮಿಶನ್‌ದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಿತಿದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.
೧೮೮೬	:	ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಪ್ರಕಟಣೆ.
೧೮೮೭	:	ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್ ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲ್‌ಗ್.
೧೮೮೮	:	ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್ ಪ್ರಕಟಣೆ.
೧೮೮೯	:	The Proverbs ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟಣೆ.
೧೮೯೦	:	ದೇಹಾರೋಗ್ಯೊ ಹಾಳಾಯಿನೆ; ನೀಲಗಿರಿಕ್ಕ್ ಪೋಯಿನೆ ; ಕೆಲವು ತಿಂಗೊಳು ಇತ್ತ್‌ದ್ ವಾಪಾಸ್ ಕುಡಲಗ್ ಬತ್ತ್‌ನೆ.
ಫೆಬ್ರವರಿ, ೧೮೯೧	:	ಜರ್ಮನಿಗ್ ಪಿದಾಡ್‌ನೆ.
೧ -೩-೧೮೯೧	:	ಜರ್ಮನಿಗ್ ಎತ್ತ್‌ನೆ.
೨೫ - ೪ - ೧೮೯೧	:	ಮೇನ್ನರೆನ ಮರಣೊ.

ಮೇನ್ನರೆನ ಕೃತಿಕ್ಕ್‌ಳ್

೧. ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್ (ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೮೮೬)

೨. ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್ (ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ , ೧೮೮೮)

೩. ಸಹಸ್ರಾರ್ಧ ತುಳುಗಾದೆಳು (ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೮೭೪)

೪. ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಳು (ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೮೮೮)

೫. I Too Have a House (ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೮೭೮)

೬. Manufacture of Toddy & Arrack (ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೮೭೮)

೭. A Canerese Tune Book (Autographed) (ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೮೮೧)

ಗ್ರಂಥ ಋಣ

1. August Maenner : TULU ENGLISH DICTIONARY, Basel Mission Press, Mangalore, 1886.

2. ....do........ : ENGLISH TULU DICTIONARY, Basel Mission Press, Mangalore, 1888.

3. ....do........ : ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಳು, Basel Mission Press, Mangalore, 1888

4. Basel Mission Press : Annual Reports of the Basel German Evangelical Mission in South Western India.

5. Celine Vas : The contribution of Christian Missionaries to Journalism in South Kanara (Unpublished M.A. Dissertation), Mangalore University, 1992.

6. Godwin Shiri (Ed.) : WHOLENESS IN CHRIST, Kathri, Balmatta, Mangalore - 575 001.

7. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟ, ಕು.ಶಿ. : ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ, ರಾ. ಗೋ. ಪೈ. ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ, 1982.

8. Jathanna, C.D. (Ed.) : ತುಳು ಗೀತೊಳು (Tulu Hymn Book), Balmatta Institute of Printing Technology, Mangalore, 1989.

9. Peter Wilson Prabhakar : The Basel Mission in South Kanara (1834-1947), (Unpuublished Ph.D. Dissertation), Mangalore University 1988.

10. ಡಾ| ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್, ಅರ್ತಿಕಜೆ : ಸಹಸ್ರಾರ್ಧ ತಳು ಗಾದೆಳು, ಸಮೀರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುತ್ತೂರು, ದ.ಕ.

Transliteration

a. Vowels

ಅ a as a in about.
ಆ a " a " far.
ಇ i " i " him
ಈ i " i " police.
ಉ u " u " full.
ಊ u " u " rule.
ಋ, ru, *vocalised* r.
(ೠ ru *not used*)

ಎ e as e in met.
" e *(final)as* a " mat.
ಏ e as e " grey.
ಐ ei, ai, oi " ei " height.
ಒ o (wo) " o " not.
ಓ o (wo) " o " note.
ಔ ou, au " ou " house.
' u *(half u) as e in the French* je.

b. Medials.

ಂ = n *before* ಕ, ಖ, ಗ, ಘ, ಙ
n " ಚ, ಛ, ಜ, ಝ, ಞ
n " ಟ, ಠ, ಡ, ಢ, ಣ
n " ತ, ಥ, ದ, ಧ, ನ.

ಂ = m before ಪ, ಫ, ಬ, ಭ
m " ಯ, ರ, ಲ, ವ, ಶ, ಷ, ಸ, ಹ.
ಃ = h, *vocalised.*

c. Consonants.

ಕ ka *as* ka *in* kalendar.
ಖ kha *as* ka aspirated.
ಗ ga *as* ga *in* gander.
ಘ gha *as* ga aspirataed.
ಙ na *as* ng i*n* singing.
ಚ ca *as* ch *in* chapter.
ಛ cha *as* ca aspirated.
ಜ ja *as* ja *in* jam.
ಝ jha *as* ja aspirated.
ಞ na *as* nya in bunyan.
ಟ ta the celebral ta.
ಠ tha ta aspirated.
ಡ da the cerebal da.
ಢ dha da aspirated.
ಣ na the cerebral na.
ತ ta the Gental ta.
ಥ tha ta aspirated.
ದ da the dental da.
ಧ dha da aspirated.
ನ na the dental na.
ಪ pa *as* pa *in* parrot.
ಫ pha *as* pa aspirated.
ಬ ba *as* ba *in* bat.
ಭ bha *as* ba aspirated.
ಮ ma *as* ma i*n* mad.
ಯ ya *as* ya *in* yam.
ರ ra *as* ra *in* rag.
ಲ la *as* la *in* lap.
ವ va *as* va *in* van.
ಶ sa *as* sha *in* Sham.
ಷ sa *as* sha *in* marshal.
ಸ sa *as* sa *in* sat.
ಹ ha *as* ha i*n* ham.
ಳ la the cerebral l.
ಕ್ಷ ksha *as* ksha in Lakshmi.

A

TULU-ENGLISH DICTIONARY

ಅ A

ಅ a, The first letter of the alphabet; 2. an interjection of surprise; 3. when prefixed to nouns derived from Sanskrit beginning with a consonant, it denotes negation, *as* ಸತ್ಯ truth, ಅಸತ್ಯ untruth; before a vowel ಅ becomes ಅನ್, as ಅಂತ end, ಅನಂತ endless.

ಅಂಕ aṅka, *s.* Fight, war, battle, combat; 2. cock-fight; 3. a mark, sign. –ದಾಯೆ a combatant, wrestler. –ದ ಬಾರಿಯಾರ್ a field or place for cock-fighting. –ಮಾಡುನಿ to fight, to wrestle.

ಅಂಕಣ aṅkaṇa, *s.* The space between two cross beams *or* pillars (supporting a roof); 2. a quadrate, square; 3. a small room, compartment. –ಪಾಡುನಿ to upset.

ಅಂಕಾಯನ aṅkāyana, *s.* A temple feast; *see* ಆಯನ.

ಅಂಕಿತ aṅkita, *s.* A mark; *adj.* marked. –ಪಾಡುನಿ to affix one's signature to any writing; 2. to dedicate a work; 3. to put a mark.

ಅಂಕುಡೊಂಕು aṅkuḍoṅku, *s.* Crookedness; *adj.* bent, crooked.

ಅಂಕುಶ aṅkuša, *s.* A goad, hook used to drive an elephant with.

ಅಂಕಿಪುನಿ aṅkipuni (ಅಂಕಿ), *v. a.* To cipher, count, reckon (in writing).

ಅಂಕೆ aṅkè, *s.* A numerical figure.

ಅಂಕೋಲೆದ ಮರ aṅkōleda mara, *s.* *Alangium decapetalum* (*hexapetalum*).

ಅಂಗ್ aṅgụ, *s.* Greediness, eagerness. –ಬುಡ್ಪಿನಿ, –ಇಡ್ಪಿನಿ to be greedy, covetous; *cf.* ಅಂಗಿಡ್ಪಿನಿ.

ಅಂಗ್‌ಸಾವುನಿ aṅgụsāvuni (ಅಂಗ್‌ಸಾ), *v. a.* To reproach, despise; 2 to disregard; 3. to arraign; *also* ಅಂಗಿಸಾವುನಿ, ಹಂಗ್‌ಸಾವುನಿ.

Abbreviations.

a. = adjective.
acc. = accusative.
ad. = adverb.
conj. = conjunction.
c. dat. = cum dative.
c. g. = cum genitive.
c. neg. = cum negative.
cf. = confer.
c. v. = causative verb.
fem. = feminine.
fig. = figurative.
gram. = grammar.
imp. = imperative.
intg. = interrogative.
intj. = interjection.
lit. = literally.
loc. = locative.
m., *mas.* = masculine.
neg. = negative.
n., *neut.* = neuter.
p. a. = participial adjective.
part. = participle.
pers. = person.
pl. = plural.
postp. = postposition.
pref. = prefix.
prep. = preposition.
pron. = pronoun.
s. = substantive.
sing. = singular.
v. a. = verb active.
v. a. & n. = verb active & neuter.
v. n. = verb neuter.
v. refl. = verb reflexive.
— indicates that the primary word should be repeated.

AN

ENGLISH-TULU

DICTIONARY

A

A, An, *a.* ಒರಿ, ಒತ್ತೆ, ಒಂಜಿ.

Aback, *ad.* ಪಿರ, ಪಿರವು.

Abandon, *v. a.* ತೊಲಗುನಿ, ಬುಡು ದುಬುಡುಪಿನಿ, ತೊರೆವುನಿ, ಬುಡ್ರುನಿ.

Abandoned, *p. a.* ಬುಡುತಿ, ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿ.

Abandonment, *s.* ಬುಡುದುಬುಡು ಪಿನವು, ತೊರೆಲ್.

Abase, *v. a.* ತಗ್ಗಾವುನಿ, ಅಬುರು ದೆ ಪ್ಪುನಿ; ನೆರ್ಪಿನಿ.

Abasement, *s.* ತಗ್ಗಾವುನವು, ಅಬು ರು ದೆಪ್ಪುನವು.

Abash, *v. a.* ನಾಚಿಕೆ ಪಡೆವಾವುನಿ; ಪೋಡಿಯಾವುನಿ, ಅಬ್ಬುರಿಪುನಿ.

Abate, *v. a.* ಕಡಮೆ ಮಳ್ಪುನಿ. *v. n.* ಕಡಮೆ ಆಪಿನಿ, ಕುಂದುನಿ, ಏಂಮೆ ಟ್ಟುನಿ

Abatement, *s.* ಕಡಮೆ ಮಳ್ಪುನವು, ಕಡಮೆ ಆಪಿನವು, ಕುಂದಾವುನವು.

Abbey, *s.* ಸನ್ಯಾಸಿಮಠ.

Abbot, *s.* ಮಠಾಧಿಪತಿ.

Abbreviate, *v. a.* ಕುದ್ಯ ಮಳ್ಪುನಿ, ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸುನಿ.

Abbreviation, *s.* ಸಂಕ್ಷೇಪ, ಗುರ್ತ ಕ್ಷರ.

Abdicate, *v. a.* & *n.* ಅಧಿಕಾರ ಯಾ ಹಕ್ಕ್ ಬುಡುಪಿನಿ, ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊ ರ್ಪಿನಿ.

Abdication, *s.* ಅಧಿಕಾರ ಯಾ ಹಕ್ಕ್ ಬುಡುಪಿನವು, ರಾಜಿನಾಮೆ.

Abdomen, *s.* ಬಂಜಿ, ತಿರ್ಬಂಜಿ.

Abduction, *s.* ಅಪಹಾರ, ತಸ್ಕರ್.

Aberration, *s.* ಅಲೆಯುನವು, ತಪ್ತ್ ದ್ ಪೋಪಿನವು, ತೆಲಾವುನವು.

Abet, *v. a.* ಪಡಿಕೆಂತಿನೆಕ್ ಕೈಕೊ ರ್ಪಿನಿ, ಕುಮುಕ್ ಮಳ್ಪುನಿ.

Abettor, *s.* ಪಡಿಕೆಂತಿನೆಕ್ ಸಹಾಯ ಕೆ, --ಕಣ್ಣೊತ್ತುನಾಯೆ.

Abeyance, *s.* ಸಜ್ಜೋಗು ಉಂತುನವು, ನಿಲ್ಸುಡುನವು, ಅನಾಮತಿ.

Abhor, *v. a.* ಪೇಶಿಯುನಿ, ಅಸಹ್ಯ ಮಳ್ಪುನಿ.

ಚಲ್ಲಂಗಾಯಿ čallaṅgāyi, *s.* The Sepistan plum, *Cordia myxa.*

ಚಲ್ಲಂಟೆ čallaṇṭe, *s.* A kind of crab.

ಚಲ್ಲಣ, ಚಲ್ಲನ, ಚಲ್ಲಾನ čallaṇa, čallana, čallāna, *s.* Short breeches, reaching only to the middle of the thighs. 2. a mat of straw rope. 3. a covering for a horse.

ಚಲ್ಲಾಪಿನಿ čallāpini (ಚಲ್ಲಾ), *v. n.* To get weak. 2. to become useless. 3. to fail, lose; *cf.* ಚಲ್ಲ್.

ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ čallāpilli, *s.* Confusion, disorder. 2. dispersion, scattering.

ಚಲ್ಲಿ čalli, *s.* A chip. 2. a reed. 3. a potsherd. 4. a kind of grass.

ಚಲ್ಲುನಿ čalluni (ಚಲ್ಲ್), *v. n.* To spill, shed; to disperse.

ಚಲ್ಲೆ čalle, *s.* A weak *or* timid man. 2. the name of a man.

ಚಲ್ಲೆಪಿಲ್ಲೆ čallepille, *s.* Youngsters. ಈ ಚಲ್ಲೆಪಿಲ್ಲೆನ್ ಯಾನ್ ಒಡೆಗ್ ಕೊಂಡು ಪೋಪಿನ where shall I take these little ones?

ಚವಡಿಗೆ čavaḍige, *see* ಚಾವಡಿಗೆ.

ಚವಣೆ čavaṇe, *s.* An instrument for drawing wire, pincers, tweezers. —ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ವೈಪುನಿ to draw wire through it.

ಚವರ čavara, *s.* A fly-brush. 2. *see* ಕಪ್ಪಿಗ.

ಚವಲ čavala, *s.* Half a rupee. 2. the ceremony of tonsure of a child. —ಬಡ್ಡಿ interest at 12½ per cent.

ಚವಿ čavi, *s.* A disease of newly born infants.

ಚವುಂಟು čavuṇṭu, *see* ಚಾಂಟು.

ಚವುಂಟುನಿ čavuṇṭuni, *see* ಚಾಂಟುನಿ.

ಚವುಕ čavuka, *see* ಚಾಕ.

ಚವುಕಳಿ čavukaḷi, *see* ಚಾಕಳಿ.

ಚವುಕಾಸ, ಚವುಕಾಸಿ čavukāsa, čavukāsi, *s.* Cleverness in dealings, marketing with judgment. 2. leisure, respite; *bet.* ಸಾವಕಾಶ.

ಚವುಕಿ, ಚವುಕೆ čavuki, čavuke, *see* ಚಾಕಿ.

ಚವುರ čavura, *see* ಚಾರ.

ಚವುರಾಸ್ čavurāsu, *s.* A square bottle.

ಚವುರಿ čavuri, *see* ಚಾರಿ.

ಚವುಲಿ, ಚವುಳಿ čavuli, čavuḷi, *adj.* Cold. —ನೀರ್ cold water. —ಚಂಡಿರ್ very cold water.

ಚವುಳ್, ಚವುಳು čavuḷu, čavuḷu, *adj.* Brackish, saline. —ಭೂಮಿ poor *or* infertile land. —ಉಪ್ಪು nitre; earth salt.

ಚವುಳಿಕಾಯಿ čavuḷikāyi, *s.* The vegetable *Dolichos fobas formis.*

ಚಹಲ್, ಚಹಾರ್ čahalu, čahāru, *s.* Expertness, dexterity. 2. conduct.

ಚಳಕ್ čaḷaku, *see* ಚಲಕ್.

ಚಳಕಿ čaḷaki, *s.* A kind of bracelet, made of gold and coral beads.

ಚಳಚಳ čaḷačaḷa, *s.* A bubbling noise. 2. glittering. —ಮಿಂಚುನಿ to glitter, glimmer, shine.

ಚಳತುಂಮ್, ಚಳ್ತುಂಬು čaḷatummụ, čaḷtumbu, *s.* A double cone-shaped ear-ornament worn by females.

ಚಳಿ čaḷi, *see* ಚಲಿ.

ಚಳ್ಳ್ čaḷḷụ, *see* ಚಲ್ಲ್.

ಚಳ್ಳ čaḷḷa, *see* ಚಲ್ಲ.

ಚಳ್ಳಮರ čaḷḷamara, *s.* The monkey-fruit tree.

ಚಾ čā, *s.* The tea plant, *Thea viridis.* 2. lemon grass, *Andropogon schoenanthus.* 3. infusion *or* decoction of the leaves of tea or any medicinal plant. –ತಪ್ಪು the tea leaves. –ಮಳ್ಪುನಿ to prepare tea.

ಚಾಂಟ್ čāṇṭụ, *see* ಚಾಟಿ.

ಚಾಂಟೆ čāṇṭe, *adj.* Lame, crippled. –ಕಾರ್ a lame leg.

ಚಾಂಡಾಲೆ čāṇḍāle, *see* ಚಂಡಾಲೆ.

ಚಾಂಡುನಿ čāṇḍuni (ಚಾಂಡ್), *v. a.* To fling *or* dart a spear.

ಚಾಂಪಾಡುನಿ čāmpāḍuni (ಚಾಂಪಾಡ್), *v. a.* To withdraw, get out.

ಚಾಂಪು čāmpu, *s.* A knot, as of an angling tackle.

ಚಾಂಬುನಿ čāmbuni (ಚಾಂಬ್), *v. n.* To flee, escape, run away. 2. to close, shut, shrivel, as a flower. *v. a.* To lift with a lever.

ಚಾಕ್ čākụ, *s.* Chalk.

ಚಾಕಟ್ಟ್ čākaṭṭụ, *s.* A kind of bracelet made of coral and gold beads. 2. a packet of tea. –ದ ಮಣಿ, ಚಾಕಟ್ಟಿನಾಯಿ a bead of such a bracelet.

ಚಾಕರಿ, ಚಾಕ್ರಿ čākari, čākri, *s.* Service, employment. –ದಾಯಿ a servant. –ಮಳ್ಪುನಿ to do service.

ಚಾಚುನಿ čāčuni (ಚಾಚ್), *v. a.* To stretch out, hold out. 2. to bow.

ಚಾಟ್ čāṭụ, *s.* Exchange, barter; *also* ಸಾಟಿ. –ಮಳ್ಪುನಿ to barter, exchange.

ಚಾಟ್ čāṭụ, *s.* Force, current. ನೀರ್ದ– current of water.

ಚಾಟಕ, ಚಾಟಕಮಂತ್ರ čāṭaka, čāṭakamantra, *s.* An incantation for destroying *or* subjugating a person.

ಚಾಟಿ, ಚಾಟೆ čāṭi, čāṭe, *see* ಚಾಟಿ.

ಚಾಡಿ čāḍi, *s.* Defamation, slander. 2. talebearing. –ಗಾರೆ a slanderer, talebearer. –ತರಳೆ, –ಪಾತೆರ, –ಸುದ್ದಿ slanderous report.

ಚಾಡಿಯುನಿ čāḍiyuni (ಚಾಡಿ), *v. a.* To slander.

ಚಾತಪ್ಪು čātappu, *see* ಚಾ.

ಚಾತಿ čāti, *see* ಛಾತಿ.

ಚಾತುರೆ čāture, *s.* A clever, dexterous person.

ಚಾತುರ್ಯ čāturya, *s.* Eloquence. 2. dexterity. 3. cleverness; *also* ಬುದ್ಧಿ–. *adj.* Skilful, clever. –ದಾಯಿ a dexterous man.

ಚಾನಾಹಾನಿ čānāhāni, *see* ಚನಾನಿ.

ಚಾನು čānu, *see* ಚೀನ್.

ಚಾನೂಲು čānūlu, *s.* A woman's neck ornament.

ಚಾಪಕಾನೆ čāpakāne, *see* ಛಾಪಖಾನೆ.

ನಿಘಂಟಿನ ಪುಟಪೊತ್ತ ಮಾದರಿ

ತೇಜಿ tēji, *s.* A gift; *cf.* ಸೇಜ.

ತೇಜಿ tēji, *s.* A horse of superior breed. *adj.* Swift, fast. 2. sharp, as a knife.

ತೇಟ್ tēṭu, *s.* The beard of grass; *cf.* ತೂಂಗು. *adj.* Pure, clear; glaring, downright. —ದಾಯಿ a tall man. —ಎಣ್ಣೆ pure oil. —ಸುಳ್ಳು a glaring lie.

ತೇಟಿಲ, ತೇಟ್ಲ tēṭila, tēṭla, *s.* A kind of vegetable, *Caladium nymphaeifolium.*

ತೇಟೆ tēṭe, *see* ಚೇಷ್ಟೆ. [*vlg.*

ತೇಡಯಿ tēḍayi, *s.* A base woman,

ತೇಡಾಯಿ tēḍāyi, *see* ತೇಡೆ.

ತೇಡಿ tēḍi, *see* ಸೇಡಿ.

ತೇಡು, ತೇಡೆ tēḍu, tēḍe, *s.* A slice, piece, as of a jack fruit; *cf.* ಸೇಡು.

ತೇಡೆ tēḍe, *s.* A kind of fish, ಕಪ್ಪು—, ಚಂಗೊಡಿ—, ಬೊಲ್ಲ—, ಮುಂಡಲ್—, ಮುಂಗುಲಿ— are its different species.

ತೇಡೆಮುಳ್ಳು tēḍemuḷḷu, *s.* A kind of tree. —ಪಂಡ್ the fruit of the same.

ತೇದಿ tēdi, *s.* A day of the solar month.

ತೇಪಂಗಾಯಿ tēpangāyi, *see* ತಪ್ಪಂಗಾಯಿ.

ತೇಪಂಗೆಲ್ tēpangelu, *s.* Any article with an inclined surface.

ತೇಪಕಲ್ಲ್ tēpakallu, *s.* A polishing stone, whetstone.

ತೇಪಣೆ tēpaṇe, *s.* Rubbing, polishing, as a precious stone.

ತೇಪಲೆ tēpale, *s.* A kind of trough *or* bucket used for watering trees, *etc.*

ತೇಪು tēpu, *s.* Rubbing, whetting, polishing, as a precious stone. —ಕಲ್ಲ್ a polishing stone; a corundum. —ಗಾರೆ a polisher. —ಪಲಯಿ a whetting board. —ಪತ್ತಾವುನಿ to polish, cut, as a precious stone.

ತೇಪುನಿ tēpuni (ತೇ), *v. a.* To throw water with a bucket *or* trough. 2. to irrigate. 3. to rub, polish.

ತೇಬಟೆ tēbaṭe, *see* ತಬಟೆ.

ತೇಮತಿಗೆ tēmatige, *see* ಕೇಮತಿಗೆ.

ತೇಮನ, ತೇಮಾನ tēmana, tēmāna, *s.* Loss in assaying metals, waste caused by rubbing *or* polishing metals.

ತೇಮಯಿ, ತೇಮೆ tēmayi, tēme, *see* ಸೇಮಯಿಪಷ್ಟ್.

ತೇಯ tēya, *see* ತಯಿ.

ತೇರ್ tēru, *s.* An idol-car. 2. the car-festival. —ದೈವುನಿ to draw a car in procession.

ತೇರ್ tēru, *s.* Bark, rind, peel. —ಕಲೆಪಿನಿ, —ದಪ್ಪುನಿ, —ಲಕ್ಕಾವುನಿ, —ದೈವುನಿ to peel, bark, flay. ತೌತೆದ— the peelings of cucumber.

ತೇರಂಟೆ tēraṇṭe, *s.* A centipede, millepede.

ತೇರಾಟ tērāṭa, *s.* A car festival.

ತೇರು tēru, *see* ತೇರ್.

ತೇರೆ tēre, *see* ತೇರ್.

ತೇರೆದಮರ tēreda-mara, *s.* The

ನಿಘಂಟ್‌ದ ಪುಟೊತ್ತ ಮಾದರಿ.

marking-nut tree, *Semecarpus Anacardium.*

ತೇರ್ಗಡೆ tērgaḍè, *s.* Settlement; conclusion; acquittal. 2. passing, as an examination.

ತೇರ್ಪೆ tērpè, *s.* Mire sticking to a plough.

ತೇರ್ಬೀದಿ tērbīdi, *s.* The street through which an idol-car is drawn; the car-street.

ತೇಲ್ tēlu, *see* ತೇಳ್.

ತೇಲಾವುನಿ tēlāvuni, *see* ತೇಲವುನಿ.

ತೇಲುನಿ tēluni (ತೇಲ್), *v. n.* To float.

ತೇವು tēvu, *s.* A kind of yam, *Arum colocasia*; *Calladium esculentum.*

ತೇಳ್ tēḷu, *s.* A scorpion. –ಗುಂಡಿ the hook of a chain, to which a coin *etc.* is suspended. –ಪಾಡುನಿ a scorpion to sting.

ತೈ tei, *see* ದೈ.

ತೈನಾತಿ teināti, *s.* Being in one's charge *or* care. 2. a peon attending on a superior officer; an orderly.

ತೈಪಿನಿ teipini, *see* ಸೈಪಿನಿ.

ತೈರಣೆ teiraṇè, *see* ಸೈರಣೆ.

ತೈರುನಿ teiruni, *see* ತರಿಯುನಿ.

ತೈಲ್ teilu, *s.* A money bag, purse.

ತೈಲ, ತೈಲೆ teila, teilè, *s.* Oil, ointment.

ತೈಲಸ teilasa, *see* ತತ್ಯೈಲಸ.

ತೈಲಿ teili, *see* ತೈಲ್.

ತೊಂಕೆ toṅkè, *s.* Void, vacuum.

ತೊಂಗೆ, ತೊಂಗೆಲ್ toṅgè, toṅgelu, *s.* A cluster of blossoms; a bunch of fruits, *etc.*

ತೊಂಡೆ toṇḍè, *see* ತುಂಡೆ. 2. *see* ದೊಂಡೆ.

ತೊಂಡೆಕಲ್ಪು †toṇḍekalpu, *s.* The northern frontier of the Tulu land. ತೊಂಡೆಕಲ್ಪುಡ್ದು ಕಾಸರ್ಗೋಡ್ದ ಕಡವು ಮುಟ್ಟ ತುಳು ದೇಶ the Tulu country extends from Toṇḍekalpu down to the ford of Kāsargōḍ.

ತೊಂಡ್ತಿನಿ toṇḍtini, *see* ತೊತ್ತಿನಿ.

ತೊಂದಪ್ಪೆ tondappè, *s.* A tadpole.

ತೊಂದರೆ tondarè, *s.* Entanglement, confusion. 2. perplexity, annoyance, trouble, vexation. 3. misfortune, distress.

ತೊಂದುನಿ tonduni (ತೊಂದ್), *v. a.* To work hard, labour; *cf.* ಸೊಂದುನಿ.

ತೊಂದುರು, ತೊಂದೊರು tonduru, tondoru, *s.* A baking pan; a copper vessel for baking cakes by steam.

ತೊಂದೆ tondè, *adj.* Big, distended. –ಬಂಜಿ a big belly. –ಪರಿ a tadpole. –ವಾಸ್ a kind of fish.

ತೊಂಬರ tombara, *adj.* Abundant, much. *adv.* Heartily, freely. –ಉಣ್ಪುನಿ to eat heartily.

ತೊಂಬಾಕ್ tombāku, *see* ತಂಬಾಕ್.

ತೊಂಮೆ tommè, *s.* The lobe of the ear.

ತೊಗರಿ, ತೊಗರೆ togari, togarè, *s.* The pigeon-pea, *Cajanus*

ತುಳುನಾಡ್, ತುಳುಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಂದೆತ್ತ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಎಲ್ಲೆನ ಬೇಲೆ ಬೆಂಗ್ತಿನ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಾಕುಲೆನ ಸಾದನೆಲೆನ, ಅಕುಲು ತುಳುಕ್ ಸಂದಾಯಿನ ಕಾಣಿಕೆಲೆನ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ತೋಜಾವಾದ್ ಕೊರ್ಪುನ ಉದ್ದೇಶೊಡು 'ಮದಪ್ಪಂದಿನಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಪನ್ಪಿ ಬೊಕ್ಕ ಸರಮಾಲೆನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ನಿಕುಲೆ ಮುಟ್ಟೊಲ್ಗ ಪಾಡೊಂದುಂಡು.

ತುಳು ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತುಳುನಾಡ್ ಉಂದೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಈ ಹಿರಿಯಾಕುಲೆಗ್ ಇತ್ತಿ ಮೋಕೆ ಅಭಿಮಾನೊಲೆನ ಈ ಬೂಕುಲು ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪೊ. ತುಳುತ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ನಮೊ ಎಂಚೆಂಚಿ ಕಜ್ಜೊಲೆನ ಮಲ್ಪೊಡೆ ಎಂಬ ದುಂಬು ಪೋಪೊಡುನ್ಪಿ ಪ್ರೇರಣೆಲೆನ ಉತ್ಸಾಹ ಉಲ್ಲಾಸೊಲೆನ ಅಕುಲು ನಡತ್ತಿ ಸಾದಿಯಿ ನಂಕ ತೋಜಾವಾದ್ ಕೊರ್ಪೊ.

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ
ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.